

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

ตุลาคม 2558

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
สุดาร์ตน์ พงษ์พันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

ตุลาคม 2558

สูตรรัตน์ พงษ์พันธ์. (2558). *การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน จำนวน 37 คน เพื่อรับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 – 45 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยและแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำนิยามเชิง อยู่ระหว่าง .67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินทั้งฉบับเท่ากับ .91 การวิจัยครั้งนี้ใช้แผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design และสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูลคือ Paired-Sample t- test และหาค่าดัชนีประสิทธิผลของความสุข

ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีคะแนนความสุขในการเรียนรู้รายด้านทุกด้านและโดยรวมก่อนการทดลองอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู (1.40) ด้านการยอมรับ (1.40) คะแนนโดยรวม (1.51) และด้านความสนใจ (1.74) และหลังทดลองอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับเช่นเดียวกันกับก่อนการทดลองคือ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู (1.81) ด้านการยอมรับ (1.86) คะแนนโดยรวม (1.87) และด้านความสนใจ (1.95) แสดงว่า หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสุขในการเรียนรู้รายด้านทุกด้านและโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอัตราส่วนเฉลี่ยรายด้านคือด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู ด้านการยอมรับ และโดยรวม คิดเป็นอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละสูงขึ้นไปเป็น 80.77, 68.33, 76.67 และ 73.47 ตามลำดับ

THE CHILDREN AS RESEARCHERS LEARNING EFFECT ON THE
HAPPINESS IN LEARNING OF PRESCHOOL CHILDREN

AN ABSTRACT
BY
SUDARAT PONGPUN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education

At Srinakharinwirot University

October 2558

Sudarat Pongpun. (2015). *The Effects of Children as Researchers Learning on the Happiness in Learning of Preschool Children*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc.Prof.Dr.Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study and compare the levels of happiness in learning of preschool school children before and after the use of children as researchers learning. The sample used in the study was a class of 37 preschool boys and girls, with 5-6 years of age, who were studying in second year kindergarten in second semester of 2014 academic year at Wat Samakkhitham School under Bangkok Metropolis Educational Service Area Office selected by purposive sampling. The 32 experiments with the use of children as researchers learning were carried out within the period of 8 weeks, 4 days a week, and 30-45 minutes for each day. The instruments used in the study were plans of children as researchers learning and an evaluation form for happiness in learning of preschool school children with the index of congruence (Index of Item – Objective Congruence) between question items and operational definitions between 0.67-1.00 and the whole paper's rater agreement index of 0.91. The research followed the one-group pretest-posttest design and the data were statistically analyzed by using paired-sample t-test and the effectiveness index.

The results of research revealed that the scores of happiness in learning of the preschool children in all individual areas and in general before the use of children as researchers learning were at the high level. The levels of happiness in individual areas were ranked as follows: the relationship with friends and teacher (1.40), the acceptance (1.40), the total score (1.15) and the interest (1.74). After the experiments, their scores of happiness in learning were at the high level. The levels of happiness in individual areas were ranked in the same order as before the use of children as researchers learning as follows: the relationship with friends and teacher (1.81), the acceptance (1.86), the total score (1.87) and the interest (1.95). The results indicated that the scores of happiness in learning of the preschool children in all individual areas and in general after the use of children as researchers learning were increased with statistical significance at the level of .01. The average ratios of individual areas of the interest, the relationship with friends and teacher,

the acceptance, and the total score were higher at 80.77%, 68.33%, 76.67% and 73.47% respectively.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการจัดทำปริญญานิพนธ์ทุกขั้นตอน รวมทั้งให้ข้อคิดและกำลังใจเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และอาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงษ์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัย รู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. อรัญญา กุญจอมศรี นาง กุลละชาติ ประวัติการณ์ และ นางสาว รัชนก ก่อดิษฐ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล กองศิลป์ ดร.ปณณวิทย์ ไบกุลลาบ และดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ในการรวบรวมข้อมูลได้รับความกรุณาจากท่านผู้อำนวยการ คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการทดลองวิจัยเป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยและทุกท่าน ที่เป็นกัลยาณมิตรให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจที่ดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณคุณพ่อบัวกัน พงษ์พันธ์ คุณแม่คำพอง พงษ์พันธ์ ที่สนับสนุนทุนการศึกษาและเป็นกำลังใจด้วยดีมาตลอด รวมถึงขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามที่มีส่วนในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ผลักดันให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ซึ่งผู้วิจัยระลึกถึงเสมอ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่พระคุณ บิดา มารดา ที่ได้อบรมสั่งสอน เลี้ยงดู ฟูพื้นฐานการใช้ชีวิต ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ผู้วิจัย ตลอดจนพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้รับประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

สุดาร์ตน์ พงษ์พันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	10
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	10
ที่มาของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	15
ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	16
ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	16
ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย.....	17
ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	20
กระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	21
ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	24
บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้.....	28
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้.....	28
ความสำคัญของความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	30
ความหมายของความสุขในการเรียนรู้.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ลักษณะพฤติกรรมและความรู้สึกในด้านความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย...	32
ข้อสังเกตถึงความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและความสุขกับฮอร์โมนที่เกี่ยวข้อง.....	34
องค์ประกอบของความสุขในการเรียนรู้.....	35
ปัจจัยที่จะทำให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนรู้.....	38
วิธีการสร้างความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	40
กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความสุขในการเรียนรู้.....	42
ประโยชน์ที่จะได้จากการสร้างความสุขในการเรียนรู้.....	44
บทบาทครูในการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	48
ประชากร.....	48
กลุ่มตัวอย่าง.....	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการทดลอง.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล	70
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	74
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	75
ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป.....	75
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก.....	83
ภาคผนวก ข.....	113
ภาคผนวก ค.....	118
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	54
2 กำหนดการทดลอง.....	55
3 พฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้น	56
4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	57
5 ระดับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสุขในการเรียนรู้รายด้าน และโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	64
6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รายด้านและรวมที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	66
7 ประสิทธิภาพของความสุขรายด้านและรวมของเด็กปฐมวัยหลังได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 ภาพแสดงปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของกระบวนการเกิดความสมดุล ในโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ระหว่างการซึมซับ ประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation)	14
3 แผนภูมิคะแนนเฉลี่ยรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม.....	67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้ บริบทสังคม วัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 3) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ที่ถือเป็นกรอบนโยบายหลักในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย มาตรา 6 มีความมุ่งหมายและหลักการว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการไว้ว่า ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย ให้มีการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย รวมทั้งจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข และประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

ความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ใฝ่หาแสวงหา ไขว่คว้า เรียกร้อง และพากเพียรพยายามที่จะให้ตัวเอง และผู้ที่เป็นที่รัก ได้พบ ได้ครอบครอง แม้จะเพียงชั่วครู่ชั่วยาม แต่ละคนก็มีวิธีหาความสุขให้กับตัวเองในรูปแบบต่างๆตามความถนัด และตามวิถีทางที่คิดว่าดีที่สุด เหมาะสมที่สุด บางคนก็สมหวัง แต่ก็มีอีกไม่น้อยที่ยังใฝ่แสวงหาอยู่ ความสุขในการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการตอบสนองจากการใฝ่รู้ การกระทำ ได้ใช้ความสามารถในการคิด ได้ทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ ได้เรียนรู้ อย่างสนุกสนานกับเพื่อนและครู เป็นผลมาจากการได้รับการจัดการเรียนรู้ ความสุขในการเรียนรู้

ของเด็กปฐมวัย เป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการตอบสนองจากด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู และด้านการยอมรับ ดังนั้น ด้านความสนใจ เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ถามคำถาม หรือตอบคำถามในระหว่างการเรียนรู้ สนุกกับการทำงานที่ครูมอบหมายให้ สนุกสนานกับกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ ภูมิใจในผลงานตนเอง โดยการบอกเล่าผลงานให้เพื่อนและครูฟัง ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้กับเพื่อนและครู ได้แก่ ช่วยเหลือเพื่อน เช่น ช่วยหยิบของ แบ่งปันสิ่งของ ช่วยครูในการหยิบจับอุปกรณ์ ถือของหรือเก็บของเข้าที่ สนุกกับการแสดงความคิดเห็นในระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ สนุกกับการตั้งคำถาม หรือการตอบคำถามในระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการยอมรับ เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ในการยอมรับกับบทเรียน เพื่อน ครู สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนและครู และเมื่อทำผิดยอมรับผิด พร้อมขอโทษ อีกทั้งปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลง ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2550: 90) กล่าวว่า ความเจริญทางอารมณ์ และจิตใจของเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี จะมีการแสดงออกถึงความร่าเริง แจ่มใส ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น มีเหตุผล แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเริ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีมากมายหลากหลายรูปแบบ แต่เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กตามความสนใจและจากประสบการณ์จริง ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ของ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545) ได้พัฒนาขึ้น โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอนการเรียน การประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียนโดยให้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัย โดยมี 3 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นแรก เป็นขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ เป็นการวางแผนการสอนที่ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเรียนรู้ ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ที่มีความสุข ขั้นที่สอง เป็นขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือค้นคว้าด้วยตนเองโดย ครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็กจากนั้นพาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข จากนั้นให้เด็กเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำแผนที่ความคิดด้วยการขีดเขียนวาดภาพ จดบันทึก เรื่องที่จะเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กค้นคว้าหาความรู้และให้เด็กสรุปจัดทำผลงานความรู้ให้เด็กนำเสนอ และ ขั้นที่สาม ขั้นการ

ประเมินผล เป็นการประเมินผลที่ครูใช้วิธีที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การจดบันทึก เพื่อทำการประเมินพัฒนาการเด็ก และเป็นเทคนิคการประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อรู้จักเด็กมากขึ้น ใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และเด็กได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกับเพื่อน พ่อ แม่ ครูมากยิ่งขึ้น เด็กได้มีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ วิธีการผลงานทั้งของตนเองและคนอื่น รวมทั้งเด็กได้มีโอกาสนำเสนอผลงานที่ตนสนใจหรือถนัด เพื่อใช้ในการประเมินต่อไป จากผลงานวิจัยที่มีผู้วิจัยสนใจและนำแนวความคิดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อเด็กปฐมวัยให้เกิดการเรียนรู้ต่างๆที่หลากหลายดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คิดเชิงเหตุผล การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมความร่วมมือ ความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมทางสังคมความสามารถทางการพูด มนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัยในตนเอง ด้านการเขียน ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และความมั่นใจในตนเอง

กระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 81 - 82) จะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กควรเริ่มจากบทเรียนที่ง่ายไปยากคำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กแต่ละวัย มีวิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน ซึ่งทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่างๆของเด็ก เพื่อเป็นแนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้นๆ รวมทั้งสื่อที่ใช้ประกอบการเรียน มีสิ่งกระตุ้นให้น่าสนใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย และการประเมินผล จากผลการทดสอบทางวิชาการและเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กตามความสนใจและจากประสบการณ์จริงของเด็กเอง ดังที่กล่าวมาข้างต้น

ผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากความสุขในการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ในทักษะด้านต่างๆและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษานี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ในการที่จะจัดรูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เพื่อสามารถนำมาพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการพัฒนาทักษะพื้นฐานอื่นๆของเด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุ 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 74 คน จาก 2 ห้อง ของโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม เขตวังทองหลาง แขวงวังทองหลาง กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม เขตวังทองหลาง แขวงวังทองหลาง กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน มีจำนวน 37 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. ตัวแปรตาม คือ ความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ระยะเวลาในการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดลองโดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 74 คน จาก 2 ห้อง ของโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม เขตวังทองหลาง แขวงวังทองหลาง กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

2. **การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย** เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 11) ได้พัฒนาขึ้น โดยมีความหมาย คือ การจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอน การประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการซึ่งหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ แสวงหาความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น และความถนัดของตน ในเรียนรู้ เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้ และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับว่าเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาคำตอบที่เชื่อถือได้ เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ได้ค้นพบปัญหา ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ โดยการวางแผนการสอนที่ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการลงมือค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็กจากนั้นพาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง

ขั้นที่3 ขั้นการประเมินผล คือ การประเมินผลที่ครูใช้วิธีที่หลากหลาย

ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้เป็น การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กวิจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงนิยามศัพท์การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ หมายถึง การวางแผนการสอนที่ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเรียนรู้ ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับความสุขในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ จากนั้นให้เด็กเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่ตนเองสนใจพร้อมทั้งทำแผนที่ความคิดด้วยการขีดเขียนวาดภาพ จดบันทึก เรื่องที่จะเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ หลังจากนั้นให้เด็กสรุปจัดทำผลงานความรู้ สืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล หมายถึง การประเมินผลที่ครูใช้วิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การจดบันทึก การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก เพื่อทำการประเมินการเรียนรู้อย่างมีความสุข ในด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ

3. ความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกทางในด้าน การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการตอบสนองจากด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู และด้านการยอมรับ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

3.1 ด้านความสนใจ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ สนใจทำงานให้สำเร็จ สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆทั้งในกลุ่ม และในห้องเรียน

3.2 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้กับเพื่อนและครู ได้แก่ กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆและครู ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่ม และในห้องเรียน เข้ากับเพื่อนๆได้ดี ในการทำกิจกรรม กล้าที่จะพูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับครูและเพื่อน

3.3 ด้านการยอมรับ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ในการยอมรับกับบทเรียน เพื่อน ครู สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ยอมรับฟังความ

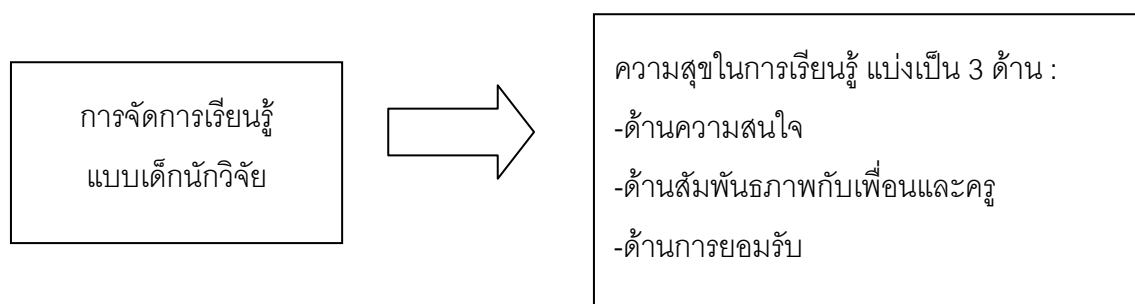
คิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน พร้อมที่จะยอมรับผิด และขอโทษ ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มที่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 มาตรา 6) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย ให้มีการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ได้รับการประสานความร่วมมือระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก รวมทั้งจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งความสุขเป็นสิ่งสำคัญต่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจาก กรมสุขภาพจิต (2543) มารุฒ พัฒนาผล (2546) ศรีวิไล เชาว์ปรีชา (2550) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ซึ่งได้รวบรวมและสรุปด้านที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยแบ่งความสุขในการเรียนรู้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครูและด้านการยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ตามแนวคิดของ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอนการเรียนรู้ การประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ แสวงหาความจริงตามความสนใจอยากรู้อยากเห็นและความถนัดของตน ตลอดจนการเรียนรู้นั้นได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้นำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมาศึกษาเพื่อใช้ในการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีคะแนนความสุขในการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

- 1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.2 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.3 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.4 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.5 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย
- 1.6 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.7 กระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.8 ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.9 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้

- 2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้
- 2.2 ความสำคัญของความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 2.3 ความหมายของความสุขในการเรียนรู้
- 2.4 ลักษณะพฤติกรรมและความรู้สึกในด้านความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 2.5 ข้อสังเกตถึงความสุขในการเรียนรู้และความสุขกับฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย
- 2.6 องค์ประกอบของความสุขในการเรียนรู้
- 2.7 ปัจจัยที่จะทำให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนรู้
- 2.8 วิธีการสร้างความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 2.9 กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนรู้
- 2.10 ประโยชน์ที่จะได้จากการสร้างความสุขในการเรียนรู้
- 2.11 บทบาทครูในการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้
- 2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1.1.1 ทฤษฎีพัฒนาการเชาว์ปัญญาของวิกอทสกี

ทฤษฎีพัฒนาการเชาว์ปัญญาของวิกอทสกีไว้ว่า (สุรางค์ ไคว์ตระกูล.2547: 61-64) ทฤษฎีเชาว์ปัญญาของวิกอทสกี เน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคม และการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาการเชาว์ปัญญา วิกอทสกี กล่าวว่า การเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู เพราะตั้งแต่แรกเกิด มนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลงานของมนุษย์ คือ “วัฒนธรรม” วัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมจะช่วยบ่งชี้ผลผลิตของพัฒนาการเด็ก เป็นต้นว่า เด็กควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง ควรจะมีความสามารถทางใดบ้าง สถาบันสังคมต่างๆ ตั้งแต่ครอบครัวขึ้นไป ก็มีบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาว์ปัญญา พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเด็กแต่ละวัยจะเพิ่มขึ้นถึงขั้นสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้ ก็ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เช่น ญาติหรือเพื่อนวัยเดียวกัน เป็นต้น

เด็กบางคนสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่ช่วย เด็กบางคนไม่สามารถจะเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าผู้ใหญ่ให้ความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยก็จะสามารถทำได้ แต่เด็กบางคนจะไม่สามารถเรียนรู้ได้แม้ว่าจะได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งวิกอทสกีก็ อธิบายว่า เด็กแต่ละคนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะมีบริเวณของความใกล้เคียงพัฒนาเชาว์ปัญญาแตกต่างกัน บางคนอยู่เหนือเขตของการเจริญเติบโตที่ใกล้เคียงกัน บางคนอยู่ระหว่างและบางคนอยู่ต่ำกว่า ตัวอย่างเช่น ในการทดสอบเด็กอายุ 5 ขวบ 3 คน ด้วยการให้ตอบคำถาม ปรากฏว่าเด็กสองคนตอบปัญหาได้เท่ากัน ผู้ทดสอบมักจะสรุปว่าเด็กสองคนมีระดับเชาว์ปัญญาไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าผู้ทดสอบให้เด็กสองคนตอบปัญหาของอายุ 7 ขวบโดยให้ความช่วยเหลือ เช่น อธิบายหรือชี้แนะ ปรากฏว่าเด็กคนหนึ่ง ตอบปัญหาของอายุ 7 ขวบได้ แต่อีกคนหนึ่งตอบไม่ได้ ก็แสดงว่าเด็กคนที่ตอบไม่ได้อยู่ต่ำกว่าเขตของการเจริญเติบโตที่ใกล้เคียงกัน วิกอทสกี ได้เรียกการช่วยเหลือในการเรียนรู้ว่า “Scaffolding” ซึ่งหมายความว่า การให้ความช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้หรือการแก้ปัญหาหรือการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเด็กไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

หลักการพื้นฐานของการสอน

1. ผู้เรียนเป็นผู้ที่ลงมือกระทำ (active) และจะต้องมีส่วนในการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ทุกชนิด เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถือว่าสังคมเป็นแหล่งสำคัญของการเรียนรู้ และพัฒนาการเชาว์ปัญญา
3. ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดีและมากขึ้นถ้าหากมีคนช่วย

4. ผู้เรียนทุกคนมีเขตของการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน ครูหรือผู้สอนจะต้องทราบว่า ผู้เรียนมีเขตของการเจริญเติบโตที่ใกล้เคียงกัน ต่างกัน บางคนอยู่เหนือ บางคนอยู่ระหว่าง และบางคนอยู่ต่ำ การช่วยเหลือจากครู จะช่วยให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนจึงสำคัญมากโดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ต่ำกว่าเขตของการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน

5. การพูดอย่างรู้คิดภายในหรือการคิดในใจ (Inner Speech) มีความสำคัญในการเรียนรู้จากการวิจัยพบว่าผู้ที่แก้ปัญหาได้ดี ใช้การพูดอย่างรู้คิดภายในหรือการคิดในใจในการวางแผนการทำงานหรือแก้ปัญหา

สรุปทฤษฎีพัฒนาการเชาว์ปัญญาของวิกทอธก็ได้ว่า เด็กจะเรียนรู้ต้องให้เป็นผู้ลงมือทำและมีส่วนในการเรียนรู้ เด็กแต่ละคนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะมีบริเวณของความใกล้เคียงพัฒนาการเชาว์ปัญญาแตกต่างกัน พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเด็กแต่ละวัยจะเพิ่มขึ้นถึงขั้นสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้ ก็ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากสถาบันสังคมต่างๆตั้งแต่ครอบครัวขึ้นไป เช่น ญาติ หรือเพื่อนวัยเดียวกัน การช่วยเหลือจากครู จะช่วยให้เด็กทุกคนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนจึงมีสำคัญมาก

1.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ เจอร์ลอม บรูเนอร์

ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดของบรูเนอร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 125-126) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยเชื่อว่า เด็กทุกระดับชั้นมีการพัฒนาสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาใดก็ได้ ถ้ามีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก การเรียนรู้ตามแนวคิดของบรูเนอร์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

1.1.2.1 ขั้นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Enactive Representation) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัส ดูตัวอย่างและการทำตาม เป็นช่วงตั้งแต่เกิดจนถึง 2 ขวบ เช่นกรณีที่เด็กเล็กลงนอนอยู่ในเปลและเขย่ากระดิ่ง ขณะที่เขย่าบังเอิญกระดิ่งตกข้างเปล เด็กจะหยุดนิ่งหนึ่งแล้วยกมือขึ้นดู เด็กทำท่าทางประหลาดใจ และเขย่ามือเล่นต่อไปโดยไม่มีกระดิ่งนั้น เพราะเด็กคิดว่ามีนั่นคือกระดิ่ง และเมื่อเขย่ามือเด็กก็จะไม่ได้ยินเสียงกระดิ่งนั้นแสดงว่าเด็กสามารถถ่ายทอดสิ่งของ (กระดิ่ง) แทนประสบการณ์ด้วยการกระทำ ขั้นนี้ตรงกับขั้นที่ 1 ขั้นระยะการแก้ปัญหาด้วยการกระทำของเพียเจต์

1.1.2.2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยการลงดูและจินตนาการ (Iconic Representation) เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้ในการมองเห็น และใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ จากตัวอย่างของเพียเจต์ คือ เมื่อเด็กอายุมากขึ้น 2 - 3 เดือน ทำของเล่นตกข้างเปล เด็กจะมองหาของเล่นนั้น ถ้าผู้ใหญ่แก้มองหยิบเอาไปเด็กจะหงุดหงิด ร้องไห้ เมื่อมองไม่เห็นของ บรูเนอร์ กล่าวว่าสิ่งที่เด็กมองหาของเล่นและร้องไห้หรือแสดงอาการหงุดหงิดเมื่อไม่พบของแสดงให้เห็นว่าในวัยนี้เด็กมีภาพแทนใจ ซึ่งต่างกับวัยที่เด็กคิดว่าการค้น

มือ การสั่นกระดิ่งเป็นของสิ่งเดียวกัน เมื่อกระดิ่งตกหายก็ไม่สนใจแต่ยังคงสั่นมือต่อไปในขั้นนี้ตรงกับ ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผลของเพียเจต์

1.1.2.3 ขั้นการเรียนรู้โดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Representation) เป็นขั้นที่ เด็กสามารถจะเข้าใจการเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมต่างๆได้ เป็นพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจ เด็ก สามารถคิดหาเหตุผล และในที่สุดจะเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ขั้นนี้ตรงกับขั้นที่ 4 ขั้นการคิดอย่าง มีเหตุผลเชิงนามธรรมของเพียเจต์

แนวทางการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงในเรื่องต่อไปนี้

1. การจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้และการนำเสนอให้สอดคล้องกับระดับการรับรู้ เข้าใจ

2. ในการเรียนการสอนนั้น ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความพร้อม แรงจูงใจและความ สนใจ

3. ลักษณะและชนิดของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของ ผู้เรียนจะช่วยให้มีความรู้คงทนและถ่ายโยงความรู้ได้ด้วย

4. แรงเสริมด้วยตนเอง (Self-reinforcement) ครูควรให้ผลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ ทราบว่าทำผิดหรือทำถูก เป็นการสร้างแรงเสริมด้วยตนเอง

วิธีการสอนตามแนวคิดของบรูเนอร์ ประกอบด้วยการสอนตามลำดับขั้นดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหา ทำความเข้าใจปัญหาและมีความต้องการที่จะแก้ไข
2. ระบุปัญหาที่เผชิญให้ชัดเจน
3. ตั้งสมมติฐานเพื่อคาดคะเนคำตอบของปัญหา
4. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้พิสูจน์สมมติฐานที่กำหนด
5. สรุปผลการค้นพบ

วิธีการสอนแบบค้นพบ เป็นวิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) โดยยึดหลักที่ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้ลงมือ กระทำ (Learning by Doing)

สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ เจอร์ลอม บรูเนอร์ ได้ว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้นสามารถ เรียนได้ทุกเนื้อหาวิชา แต่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ควรจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้และให้สอดคล้องกับระดับการรับรู้เข้าใจของ เด็ก ซึ่งทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความพร้อม มีแรงจูงใจและความสนใจ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการ สอนต้องเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสในการลงมือปฏิบัติจริง โดย ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าหาความรู้

1.1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์.2547: 36-39; อ้างอิงจาก piaget) กล่าวว่า มนุษย์มีความสามารถในการสร้างความรู้ผ่านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมซึ่งปรากฏอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่แรกเกิด ความสามารถนี้คือ การปรับตัว (Adaptation) เป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างตามความคิด (Schema) โดยการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม 2 ลักษณะคือ เด็กพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) ตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิดความเข้าใจ (Equilibration)

ความสามารถนี้เป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างทางสมอง นอกจากนี้ เพียเจต์ เน้นเรื่องการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ในการเข้าสังคมนั้นๆ อิทธิพลของทฤษฎีนี้ มีบทบาทในการจัดแนวประสบการณ์ในระดับปฐมวัย คือ ให้เด็กเรียนรู้โดยให้โอกาสเด็กในการเล่น สำรวจ ทดลอง มีโอกาสเลือก ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการเรียนรู้ตามแนวคิดของเพียเจต์ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของกระบวนการเกิดสมดุลในโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ระหว่างการซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation)

ที่มา: สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2550). วิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย. หน้า 56.

พัฒนาการทางสติปัญญาของทฤษฎีของเพียเจต์ ในระดับชั้นอนุบาล มี 2 ขั้นตามลำดับขั้นดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor) อายุ 0-2 ปี เด็กเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส เช่น ปาก หู ตา สิ่งแวดล้อมรอบตัว
2. ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Intuitive or Preoperational) อายุ 2 - 6 ปี เด็กเรียนรู้ภาษาพูด สัญลักษณ์ เครื่องหมาย และทำทางในการสื่อความหมาย รู้จักสิ่งที่เป็นตัวแทน

(Representation) โครงสร้างสติปัญญาแบบง่าย ๆ สามารถหาเหตุผลอ้างอิงได้ มีความเชื่อในความคิดของตนเองอย่างมาก ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) เลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่

สรุปทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ได้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ในการเข้าสังคมนั้นๆ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้จะต้องให้เด็กเรียนรู้โดยให้โอกาสเด็กในการเล่น สำรวจ ทดลอง มีโอกาสเลือก ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง โดยเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว

1.2 ที่มาของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นวิธีการสอนที่ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ครูนำไปปฏิบัติการสอนโดยผสมผสานบูรณาการการสอนการเรียนรู้ การแนะแนวและการประเมินเข้าด้วยกัน นำกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวคิดของกระบวนการวิจัยเป็นหลักการแนวคิด และแนวปฏิบัติสู่การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผ่านการวิจัยซึ่งเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้เริ่มต้นที่ความอยากรู้อยากเห็น นำไปสู่การค้นหาคำตอบเกิดความรู้ใหม่แก่เด็ก การให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เป็นวิธีที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งช่วงพลังการเติบโตของชีวิตที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ เพราะการวิจัยคือ กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งการพัฒนากระบวนการสอนการจัดการเรียนรู้ที่ครูนำไปปฏิบัติการสอน ตอบสนองและสอดคล้องกับทิศทางการวิจัยของประเทศ คือ การวิจัยที่นำประเทศไปสู่การพึ่งพาตนเองและตรงกับแผนการวิจัย แผนการวิจัยวิธีการสร้างปัญญาให้กับทรัพยากรมนุษย์ทุกระดับ การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้และทำให้รู้จักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สรุปที่มาของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นวิธีการสอนที่ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ครูนำไปปฏิบัติการสอนโดยผสมผสานบูรณาการการสอนการเรียนรู้การแนะแนว และการประเมินเข้าด้วยกัน โดยนำกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวคิดของกระบวนการวิจัยเป็นหลักการแนวคิด และแนวปฏิบัติสู่การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

1.3 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) เป็นผู้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอนการเรียนการประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตนในเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไปนับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้ เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ค้นพบและแก้ปัญหาตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้ว่า เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอนการเรียนการประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตนในเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ

1.4 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

1.4.1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน

1.4.2 เป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้ลงมือปฏิบัติจริง

1.4.3 สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิ ในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาคสนามสวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น

1.4.4 กำหนดแหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียน ตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น

1.4.5 นักเรียนสามารถศึกษา ชักถาม จากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็น ผู้รู้ในสาขาวิชา

1.4.6 ใช้เป็นกิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ได้รับการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนและสามารถทำได้ ถือว่าเป็นการประเมิน ผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4.7 ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ชักถามและตอบ คำถามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้

1.4.8 สามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาเป็นหัวข้อวิจัยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้

สรุปลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ ด้วยตนเองตามความสนใจ จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้ลงมือปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถศึกษา ชักถาม ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้รู้ได้โดยตรง รวมทั้งใช้เป็นกิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนได้อย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้ และยังสามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาเป็นหัวข้อวิจัยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้

1.5 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2545) ในการที่ครูปฐมวัยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จากผลของการใช้วิธีการสอนแบบนี้ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาความสามารถที่แสดงถึงพฤติกรรม โดยมีทักษะด้านต่างๆ ดังนี้

1.5.1 ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการมีความคิดหลากหลาย ความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ พฤติกรรมที่ไม่เลียนแบบ ซึ่งเป็นความสามารถของสมองในการคิดจินตนาการผสมผสานความรู้ที่ได้รับและประสบการณ์เดิมใช้ในรูปแบบที่แปลกใหม่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

1.5.2 ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการตัดสินใจ การแก้ไขข้อขัดแย้ง ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

1.5.2.1 ปัญหาของตนเองที่ต้องแก้ทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขทันทีในช่วงเวลานั้น เช่น ปัญหาจากความเจ็บ ความหิว ความกลัว เป็นต้น

1.5.2.2 ปัญหาของตนเองที่ไม่ต้องแก้ทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำด้วยตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น แต่ไม่จำเป็นต้องรีบแก้ไขทันที เช่น ปัญหาความอยากได้ ความชอบ เป็นต้น

1.5.2.3 ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตนเองหรือผู้อื่นโดยมีผลเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันโดยตรง

1.5.2.4 ปัญหาของผู้อื่น คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของผู้อื่น โดยไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง แต่เด็กเห็นเหตุการณ์หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

1.5.3 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการวางแผน ค้นคว้า ปฏิบัติ และทดลอง โดยเด็กได้มีการคิดริเริ่มด้วยตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ และครูคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และกระตุ้นด้วยคำถาม

1.5.4 มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการให้ความร่วมมือ การทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือ และมีการแบ่งปัน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านเฉพาะดังนี้

1.5.4.1 ความร่วมมือ ได้แก่ การที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกันแล้วแสดงออกในด้านการกระทำหรือคำพูด ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ

1.5.4.2 การทำงานเป็นกลุ่ม ได้แก่ การที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และปฏิบัติงานภายในกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

1.5.4.3 การช่วยเหลือ ได้แก่ การที่เด็กจะแสดงพฤติกรรม การแบ่งปัน การเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คอยตักเตือนเมื่อกระทำผิด

1.5.4.4 การแบ่งปัน ได้แก่ การที่เด็กแสดงออกโดยการกระทำหรือคำพูดในการแบ่งหรือให้ยืมวัสดุ อุปกรณ์ที่ตนเองครอบครองอยู่ให้เพื่อน การรอคอยเพื่อนในการใช้วัสดุอุปกรณ์

1.5.5 การสื่อความหมาย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านดังนี้

1.5.5.1 การฟัง ได้แก่ การรู้จักฟังคำสั่ง ความเข้าใจในการฟัง ปฏิบัติคำสั่งได้ถูกต้อง

1.5.5.2 การพูด ได้แก่ การสนทนาโต้ตอบ การตั้งคำถาม การพูดคุย และการพูดแสดงความคิดเห็น

1.5.5.3 การอ่าน ได้แก่ ความสนใจที่ฟังครูอ่านหนังสือ เปิดหนังสือนิทานอ่าน พร้อมทั้งเล่าเรื่องไปด้วย สนใจดูหนังสือ รูปภาพ นิทานและอื่นๆ

1.5.5.4 การเขียน ได้แก่ การขีดเขียนตามความพอใจ ขีดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือ เขียนชื่อของตนเอง เขียนลอกเลียนแบบคำ

1.5.6. ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านความรับผิดชอบงาน การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และการรู้จักรอคอย โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านดังนี้

1.5.6.1 ความรับผิดชอบ ได้แก่ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้

1.5.6.2 การตรงต่อเวลา ได้แก่ การปฏิบัติงานและกิจกรรมตรงต่อเวลา

1.5.6.3 ความซื่อสัตย์ ได้แก่ การปฏิบัติงานและกิจกรรมตามข้อตกลงได้ด้วยตนเอง

1.5.6.4 รู้จักรอคอย ได้แก่ การรู้จักปฏิบัติตนตามเหตุการณ์ ก่อน – หลัง ไม่แย่งชิง

1.5.7. ทักษะการสังเกต หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการแสดงความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น การตั้งคำถาม ชักถามในสิ่งที่สงสัยในขณะที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมและทำงาน

1.5.8. ผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้าน การเป็นผู้คิดริเริ่ม ผู้ให้ และผู้รับ โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

1.5.8.1 ผู้คิดริเริ่ม ได้แก่ การริเริ่มความคิด การกระทำ โดยการบอกถึงความต้องการในการทำกิจกรรม การเลียนแบบ การทำตามคำแนะนำหรือคำขอของเพื่อน

1.5.8.2 การเป็นผู้ให้ ได้แก่ พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงการเข้าถึงจิตใจของเพื่อน การไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน วางเฉย ไม่เอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นและมีความเสียสละ

1.5.8.3 การเป็นผู้รับ ได้แก่ การที่เด็กแสดงพฤติกรรม และการยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากัน ใช้คำสุภาพอ่อนหวาน

สรุปทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน ได้ว่า ในการที่ครูปฐมวัยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียน จากผลของการใช้วิธีการสอนแบบนี้ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาความสามารถที่แสดงถึงพฤติกรรม โดยมีทักษะด้านต่างๆ ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์ การสื่อความหมาย ความมีวินัย ทักษะการสังเกต และผู้นำ เป็นต้น

1.6 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้แบ่งลักษณะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีกิจกรรมหลักที่สำคัญ คือ

1.6.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน กิจกรรมสำรวจนี้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาให้เด็กรู้จักการแสวงหาข้อมูล โดยใช้ทักษะการสังเกต การใช้ประสาทสัมผัส การมอง การดู การฟัง การซักถาม ส่วนใหญ่แล้วเด็กมักจะสังเกตและใช้คำถามถามครู ซึ่งในขั้นตอนี้ในระยะแรกครูจะต้องเป็นผู้คอยสังเกตกระตุ้นให้เด็กซักถาม โดยใช้คำถาม เช่น อะไร ทำไม อย่างไร เป็นต้น

1.6.2 การเลือกตัดสินใจเรียนรู้เรื่องใหม่ของเด็ก กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการตัดสินใจและความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนี้เด็กมีโอกาสได้เลือกที่จะเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก และครูควรตระหนักให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

1.6.2.1 การเลือกตัดสินใจในหัวข้อเรื่องที่สนใจศึกษา

1.6.2.2 เลือกกิจกรรมที่จะทำ

1.6.2.3 การใช้อุปกรณ์ต่างๆ

1.6.2.4 ระยะเวลาในการศึกษาแต่ละเรื่อง และอื่นๆ

โดยส่วนมากแล้วครูควรให้คำแนะนำกับเด็กในระยะแรก กำหนดเวลา เสนอ กิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กลองทำรวมทั้งผลงานของเด็ก ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเลือกมากที่สุด

1.6.3 กิจกรรมการสืบค้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กได้มีโอกาสค้นพบสิ่งเรียนรู้ใหม่โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การทดลองปฏิบัติจริง การประกอบอาหาร การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ การวาดภาพ การอ่านหนังสือ การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม การประดิษฐ์ การสร้างจินตนาการ

1.6.4 กิจกรรมสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ เด็กๆ มีหัวข้อเรื่องที่จะศึกษามากมาย ดังนั้นคุณครูควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองให้ช่วยเหลือในการสอน ความช่วยเหลืออาจออกมาในรูปของการเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากร การพาเด็กออกไปนอกสถานที่ให้ผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กร่วมกัน การบริจาคอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น ผู้ปกครองเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมผลิตผลงานการจัดแสดงกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างความภูมิใจให้กับเด็ก และคุณครูควรจัดกิจกรรมนี้ทุกครั้งหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ ผลงานของเด็กแสดงถึงกระบวนการที่เด็กได้เรียนรู้ ขั้นตอนการทำงานของเด็กและแสดงออกถึง

ความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวเด็กและความพยายามในการเรียนรู้ ในการจัดแสดงผลงานนี้ถ้าครูมีโอกาสดูวีดิโอผู้ปกครองเข้ามาร่วมชื่นชมในผลงานและเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เล่าเกี่ยวกับผลงานของตนเอง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่คุณครูต้องจัดผลงานของเด็กทุกครั้งที่ใช้วิธีการสอนแบบนี้

สรุปลักษณะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้ว่า ลักษณะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีกิจกรรมหลักที่สำคัญ คือ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ การเลือกตัดสินใจเรียนรู้เรื่องใหม่ๆของเด็ก เป็นกิจกรรมการสืบค้นที่มุ่งหาคำตอบ และสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

1.7 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้แบ่งขั้นตอนกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยโดยมีกระบวนการดังนี้

1.7.1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ครูศึกษาธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนโดยอภิปราย ซักถาม ความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการของเด็กในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ จากนั้นสร้างแผนที่ความคิด เพื่อให้เด็กได้เห็นภาพรวมของเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ และเจาะลึกถึงเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้ มากที่สุด ครูเชื่อมโยงสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้กับจุดประสงค์เนื้อหาในหลักสูตร เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง บูรณาการสาระการเรียนรู้ และสิ่งที่เด็กต้องการจะเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน โดยครูเป็นผู้วางแผนกิจกรรมสนับสนุนสิ่งที่เด็กอยากเรียนรู้ โดยกิจกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.7.2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้

1.7.2.1 กำหนดแหล่งเรียนรู้ ครูและเด็กร่วมกันกำหนดแหล่งเรียนรู้จากเรื่องที่เด็กต้องการศึกษา ซึ่งแหล่งเรียนรู้ อาจจะเป็นในห้องเรียน สถานที่ต่างๆในโรงเรียน ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน (ซึ่งการกำหนดแหล่งเรียนรู้ อาจเชื่อมโยงกับการศึกษาเรื่องในภูมิปัญญาท้องถิ่น)

1.7.2.2 ศึกษานอกสถานที่ ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดโดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงโดยการศึกษานอกสถานที่ อาจเป็นการศึกษาในโรงเรียนหรือสถานที่นอกโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้ควรให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ สร้างข้อปัญหาที่จะศึกษาหาความรู้ต่อไป

1.7.2.3 การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ในระหว่างที่ศึกษานอกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดแล้ว ครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็ก ตั้งประเด็นคำถาม ในเรื่อง que เด็กสนใจ โดยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสงสัยอยากรู้อยากเห็น ทั้งนี้ควรสนใจกับคำตอบของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

1.7.2.4 ทำแผนที่ความคิด ครูสร้างภาพแผนที่ความคิดจากคำตอบของนักเรียนทุกคน เพื่อให้เด็กได้เห็นภาพรวม และการเชื่อมโยงความคิดของเด็กทุกคนที่อยากเรียนรู้

1.7.2.5 ศึกษาค้นคว้า ขีดเขียนและจดบันทึก ดังนี้

1. ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน

2. เด็กค้นหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้หรืออยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูจัดเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง

3. เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบจากแหล่งความรู้ที่บ้าน

4. ครูเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นสื่อการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษา

5. ครู/พ่อแม่ บันทึกหลักฐานการค้นคว้าศึกษา ทดลอง ด้วยการเขียนคำพูดสั้นๆ ของเด็ก เด็กวาดภาพแทนความคิดลงในกระดาษ

1.7.2.6 สรุปและจัดทำผลงานความรู้ ครูกระตุ้นให้เด็กสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ซึ่งเด็กนำเสนอผลการค้นคว้า โดยการพูด ตอบคำถามตลอดจนนำผลงานจากภาพวาดหรืองานที่ประดิษฐ์ขึ้นมาหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตลอดจนครูกระตุ้นให้เพื่อนซักถามแสดงความคิดเห็น และยกย่องชมเชยในผลงานของเด็กทุกคน

1.7.2.7 นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา พร้อมทั้งสร้างแนวคิดให้เด็กนำผลความรู้และผลงานที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นผลการเรียนรู้ของเด็กอย่างองค์รวม เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองจุดเด่นและความสามารถในด้านใดบ้างเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้การเรียนรู้ต่อไป

1.7.3 ขั้นการประเมินผล

1.7.3.1 ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินผลสำเร็จของการสอนด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัย เป็นการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน สนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่องการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก พฤติกรรมเด่นของเด็ก ผลงานของเด็ก และทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นการประเมินที่ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้านและประเมินตามสภาพจริง โดยมีตัวอย่างการประเมินดังนี้

1. การประเมินการแสดงออกของพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านสติปัญญา พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ และ พัฒนาการทางด้านสังคม

2. การสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักวิจัย ได้แก่ การสังเกต การสืบค้น การศึกษาค้นคว้าข้อความรู้ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การสื่อความหมายกระบวนการ กลุ่มการวางแผน การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขข้อขัดแย้ง การค้นคว้าหาคำตอบ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมการแก้ปัญหา การค้นคว้าหาคำตอบด้วยเวลาจำกัด การสรุปข้อความรู้ การแสดงความคิดเห็นความรู้สึก การวิเคราะห์ ความรับผิดชอบในบทบาท การทำงานร่วมกัน มนุษยสัมพันธ์ การสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน

3. การแสวงหาความรู้ นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผลนักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหา นักเรียนได้ฝึกค้นรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ ด้วยตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตาม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

4. ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา มีกระบวนการเรียนรู้ มนุษยสัมพันธ์ การสื่อความหมาย ความมีวินัย การสังเกต และผู้นำ

5. ผลงานของเด็ก

1.7.3.2 วิธีการประเมินใช้เทคนิคการประเมินแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่แล้วใช้การประเมินแบบไม่เป็นทางการ โดยมีเครื่องมือในการประเมินหลากหลาย ได้แก่ การทดสอบ การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน การประเมินด้วยการพูดคุย การประเมินด้วยการสังเกต การประเมินสภาพจริงและแฟ้มผลงาน

สรุปกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้ว่า ขั้นตอนกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยโดยมีกระบวนการดังนี้ ขั้นแรกขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ขั้นที่สองขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ คือ กำหนดแหล่งเรียนรู้ การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ทำแผนที่ความคิด ศึกษาค้นคว้า ขีดเขียนและจดบันทึก สรุปและจัดทำผลงานความรู้ นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นสุดท้ายขั้นการประเมินผล ประเมินได้จากการแสดงออกของพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน การสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักวิจัย การแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย และผลงานของเด็ก ซึ่งวิธีการประเมินใช้เทคนิคการประเมินแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.8 ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึงผลของการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กเกิดการเรียนรู้ ดังนี้

1.8.1 เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตน

1.8.2 เด็กได้ลงมือปฏิบัติและสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง

1.8.3 ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะ ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์ (คิดหลากหลาย คิดริเริ่มไม่เลียนแบบ จินตนาการ) ทักษะการแก้ปัญหา (ตัดสินใจ แก้ไขข้อขัดแย้ง) กระบวนการเรียนรู้ (วางแผน ค้นคว้า ปฏิบัติ ทดลอง) มนุษยสัมพันธ์ (ความร่วมมือ ทำงานกลุ่ม ช่วยเหลือแบ่งปัน) การสื่อความหมาย (ถามคำถาม โต้ตอบ แสดงความคิดเห็น) ความมีวินัย (รับผิดชอบต่องาน ซื่อสัตย์ตรงต่อเวลา รอคอย) ทักษะการสังเกต (สนใจ อยากรู้ ซักถาม) และผู้นำ (ผู้ริเริ่ม ผู้ให้ ผู้รับ)

1.8.4 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ

1.8.5 เป็นเทคนิคการสอน – การเรียน ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

1.8.6 เป็นเทคนิคการประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

1.8.7 ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อรู้จักเด็กมากขึ้น

1.8.8 ใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

1.8.9 เด็กได้ทำงานร่วมกับเพื่อน พ่อ แม่ และครู

1.8.10 เด็กได้วิพากษ์วิจารณ์ วิธีการผลงานทั้งของตนและคนอื่น

1.8.11 เด็กได้มีโอกาสนำเสนอผลงานที่ตนสนใจ ถนัดเพื่อใช้ในการประเมิน

สรุปผลของการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้ว่า การใช้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กเกิดการเรียนรู้ ดังนี้ เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตน เน้นเด็กเป็นสำคัญ ได้ลงมือปฏิบัติจริงและสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในด้านต่างๆมากมายในระหว่างจัดกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน พ่อ แม่ และครู เด็กมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานทั้งของตนและคนอื่น เด็กได้มีโอกาสนำเสนอผลงานที่ตนสนใจถนัดเพื่อใช้ในการประเมิน ช่วยให้ครูรู้จักเด็กมากขึ้น รวมทั้งครูยังสามารถนำข้อมูลมาทำวิจัยในชั้นเรียนของได้อีกด้วย

1.9 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึง บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ ดังนี้

1.9.1 ครูต้องรู้จักเด็กมากขึ้น (Sizing – up)

1.9.2 ครูต้องเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า

1.9.3 ครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็น

1.9.4 ครูให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษา ค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู

1.9.5 ครูต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

1.9.5 ครูต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

สรุปบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้ว่า ครูต้องรู้จักเด็กมากขึ้น มีการเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า ครูต้องส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็น และให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษา ค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู และครูต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

งานวิจัยในประเทศ

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 82 – 94) ศึกษาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเด็กเป็นสำคัญ (ปีที่ 1) โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ทดลองใช้ที่โรงเรียนอนุบาลราชบุรี โรงเรียนวัดเขาวัง โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี และโรงเรียนวัดโสธราประดิษฐาราม ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองเด็กแสดงพฤติกรรมเด่นขณะที่เรียนรู้ ตลอดระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 8 สัปดาห์ เด็กแสดงพฤติกรรมเด่นจากการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย คือ เด็กมีทักษะการสังเกต มีการสืบค้น มีการค้นคว้าข้อความรู้ ชอบค้นหาคำตอบ มีทักษะการสื่อความหมาย มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกตั้งคำถาม ตอบคำถาม มีทักษะการทำงานกลุ่ม รู้จักการวางแผน การตัดสินใจ แก้ไขข้อขัดแย้งรู้จักวิเคราะห์ สรุป รับผิดชอบในบทบาท และมีมนุษยสัมพันธ์ เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญจากการเรียนรู้ด้วยเทคนิคนักวิจัย อยู่ในระดับมาก โดยประสบการณ์สำคัญที่เด็กได้รับจัดอยู่ในอันดับแรกคือ เด็กได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด อย่างสนุกสนานและมีความสุข ($X = 7.8000$) รองลงมาคือ เด็กได้รับประสบการณ์เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง การแก้ปัญหาในเรื่องที่เรียนรู้ ได้ปฏิบัติกิจกรรมแปลกใหม่ ได้ฝึกความมีวินัย ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ได้ทำกิจกรรมค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง ได้ทำกิจกรรมร่วมกับครู เพื่อนและผู้ปกครอง ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ตามลำดับ และมีโอกาสได้รับประสบการณ์อยู่ระดับมาก อันดับสุดท้ายคือ ได้ฝึกประเมินตนเองและผู้อื่น ($X = 6.8667$)

กาญจนา สองแสน (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ

เด็กนักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนเท่ากับ 18.50 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

กวีณา จิตนุพงศ์ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนช่วยให้ความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมและรายด้านเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น

กุลละชาติ ชาญศรี (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ระดับการคิดวิเคราะห์พบว่า ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนภายหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมาก และการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า เด็กปฐมวัยมีการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีการคิดวิเคราะห์โดยรวมด้านการสังเกต การเปรียบเทียบ การจำแนก และการสรุปสูงขึ้น

ชยุดา พยุงวงษ์ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียน มีระดับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนส่งเสริมให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยรวมและรายด้านมากขึ้น

ณัฐภา บุรณะพิมพ์ (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนที่มีต่อการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า การคิดเชิงเหตุผลหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและแยกรายด้าน สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนส่งเสริมให้การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น

มยุรี ศรีทอง (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการเรียนแบบเด็กนักเรียนที่มีผลต่อความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักเรียนมีผลต่อความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

รัชนก ก่อดิษฐ์ (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ระดับพฤติกรรมโดยรวมก่อน และระหว่างการทดลอง เด็กแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองบางครั้ง แต่หลังการทดลองเด็กแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองทุกครั้ง และพฤติกรรมรายด้านคือ ด้านความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ด้านความรับผิดชอบ และด้านความร่วมมือ ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง เด็กแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองบางครั้ง ทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนพฤติกรรมโดยรวม ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง มีค่าเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

ทัศนียา บัวภา (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยรายด้านทุกด้านและโดยรวมก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอยู่ในระดับมาก และค่าความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยรายด้านมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น

ทิติลดา พิไลกุล (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษพบว่า ก่อนการทดลองและช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

พูลสุข สุขเสริม (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ลักคณา ทศวดี (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษพบว่า ระดับพฤติกรรมโดยรวมและรายด้านคือ ด้านการร่วมมือ ด้านการทำงานกลุ่ม ด้านการช่วยเหลือ และด้านการแบ่งปัน ก่อนและระหว่างการทดลอง ส่วนใหญ่เด็กแสดงพฤติกรรมการมีมนุษยสัมพันธ์ด้วยตนเองบางครั้ง แต่หลังการทดลองส่วนใหญ่เด็กแสดงพฤติกรรมการมีมนุษยสัมพันธ์ด้วยตนเองทุกครั้ง และผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยรวมก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง มีค่าเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

วารุณี นาวัลย์ (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษพบว่า ระดับพฤติกรรม ก่อนการทดลองโดยรวม

และรายด้านทุกด้านเด็กแสดงพฤติกรรมความวินัยในตนเองอยู่ในระดับปฏิบัติหรือปฏิบัติได้บ้างเล็กน้อย ระหว่างการทดลองโดยรวมและรายด้านเด็กแสดงพฤติกรรมความวินัยในตนเองอยู่ในระดับปฏิบัติได้ด้วยตนเองตามลำดับ ส่วนหลังการทดลองโดยรวมและรายด้านทุกด้านเด็กแสดงพฤติกรรมความวินัยในตนเองอยู่ในระดับปฏิบัติได้ด้วยตนเองทุกครั้ง และผลการเปรียบเทียบ พฤติกรรมความวินัยในตนเองโดยรวมก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$

วริฐา ไผตรีจิต (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนโดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 11.67 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเขียนทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น

ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยรวมร้อยละ 93.4 และมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์รายด้านแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ทุกด้าน

สุจิตราภา ชัยจำรัส (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดการเรียนรู้และระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในแต่ละช่วงของสัปดาห์ มีความมั่นใจในตนเองโดยเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้ดีครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาได้ดี เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและมีความถนัดในการเรียนรู้เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดอย่างอิสระเด็กจึงเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขในการเรียนรู้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 4 - 30) ได้นำเสนอทฤษฎีความสุขในการเรียนรู้ว่า การสอนตามทฤษฎีความสุขในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนมี 6 ประการคือ

1. สร้างความรักและศรัทธาต่อการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะจะช่วยให้นักเรียนเกิดความรัก ความสนใจต่อบทเรียน ต่อครู และผู้ร่วมเรียน การสร้างศรัทธาจะเกิดขึ้นได้ โดยการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ครูต้องเข้าใจนักเรียน ครูต้องเข้าใจตนเอง รู้บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ รู้สภาพของตัวเอง ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ มีบทเรียนที่สนุกและเพลิดเพลิน การส่งเสริมความสนใจและสร้างความผูกพัน

2. เห็นคุณค่าจากการเรียนรู้การเรียนรู้ของเด็กจะประสบความสำเร็จ เมื่อเขาเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ว่าเรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร เรียนแล้วจะเป็นอะไร เด็กจะเห็นว่าบทเรียนแต่ละบทมีคุณค่าก็ต่อเมื่อสิ่งที่เขาเรียนนั้นเป็นประโยชน์ และมีความหมายต่อตัวเอง

3. เปิดประตูสู่ธรรมชาติการเรียนรู้แต่เฉพาะในห้องเรียนบางครั้งอาจจะรู้สึกคับแคบและอัดอั้นทั้งครูและเด็กจะรู้สึกสดชื่น และมีชีวิตชีวาขึ้นหากได้มีการออกไปนอกห้องเรียน เด็กนั้นตามธรรมชาติของเขานักค้นคว้า และชอบเสาะแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับโลกรอบตัว เด็กจะอ่านสรรพสิ่งต่างๆ รอบตัวด้วยความรู้สึกละเอียดและด้วยจิตสัมผัส

4. ความมุ่งมั่นและมั่นคงการเรียนรู้จักตัวเอง รู้จุดดี จุดด้อยของตน ยอมรับสภาวะแห่งตนไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างและพร้อมจะปรับปรุงแก้ไขรู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจและตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตมาให้แก่ตนซึ่งจะนำไปสู่ความภูมิใจ เห็นคุณค่าตนเองและไม่คิดว่าชีวิตของตนเองเป็นสิ่งที่ไร้ค่า

5. ดำรงรักษาไมตรีจิต เมื่อเด็กโตขึ้นมา สังคมของเขาย่อมขยายวงจากบ้านในครอบครัวไปสู่โรงเรียนและสังคมที่กว้างขึ้น เขาเริ่มต้องการเพื่อน เริ่มการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นกลุ่ม เป็นพวกไม่ชอบอยู่โดดเดี่ยว ครูมีส่วนช่วยให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการรักษาไมตรีจิตมิตรภาพต่อเพื่อนด้วยการจัดกิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วม

6. ชีวิตที่สมดุล การรักษาสสมดุลของชีวิตก็คือ การปรับตนเองให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี รู้ขีดจำกัดของความปรารถนาส่วนตน มีการประพฤติปฏิบัติที่งดงาม ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้รู้และเข้าใจธรรมชาติของชีวิตและความเป็นไปในโลก ขณะเดียวกันก็ช่วยให้เขารู้จักตัวเองรู้ความสามารถรู้จุดอ่อนของตัวเอง รู้จักปรับตัวและรู้วิธีแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด

สรุปทฤษฎีความสุขในการเรียนรู้ ได้ว่า การสอนตามทฤษฎีความสุขในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เป็นการสร้างความรักและศรัทธาต่อการเรียนเป็นสิ่งจำเป็น เห็นคุณค่าจากการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งให้เด็กได้รู้ถึงความต้องการ และความสนใจของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และบุคคลในชุมชน รวมทั้งเด็กได้มีโอกาสปรับตัวเข้ากับสังคม รู้จักแก้ปัญหา และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 ความสำคัญของความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ พบว่านักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

นพวรรณ ศรีวงศ์พาณิชย์ (online: 2557) เด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วจากประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆที่เด็กได้รับ ประสบการณ์เหล่านี้จะฝังอยู่ใน โครงสร้างพื้นฐานของสมองของเด็กซึ่งมีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วง 2-3 ขวบปีแรก เครือข่ายใยประสาทจะถูกสร้างขึ้น 700 เครือข่ายต่อวินาที

ความสุขของเด็กปฐมวัยเชื่อมโยงกับพัฒนาการด้านต่างๆโดยเฉพาะพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กซึ่งมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวเมื่อเด็กเข้าเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ได้แก่ การสร้าง ทัศนคติที่ดีภาพ ความผูกพันใกล้ชิด การเป็นพ่อแม่ที่สามารถเลี้ยงดูลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการทำงานได้ดีและอดทนกับผู้อื่น และเป็นสมาชิกที่ก่อประโยชน์ให้กับชุมชนของตน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ในขณะที่เด็กปฐมวัยกำลังพัฒนาจึงมีความสำคัญในการทำให้เด็กมีความสุข สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาของสมองที่จะเป็นแบบให้และได้รับกลับคืนมา (serve and return) ของความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู เริ่มตั้งแต่วัยทารกโดยเด็กจะส่งเสียงหรือแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูก็จะยิ้ม กอด สัมผัส ส่งเสียงหรือแสดงท่าทางย้อนกลับ ให้นมเมื่อเด็กรู้สึกหิวหรือคอยดูแลเมื่อเด็กรู้สึกเปียกหรือไม่สบายตัว เมื่อเด็กโตขึ้นก็มีการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีเวลาคุณภาพในการอ่านหนังสือ เล่นนิทาน และเล่นกับเด็ก การตอบสนองเหล่านี้จะสร้างความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดู ทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า รู้จักไว้วางใจผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ได้และสนใจเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ดี ถ้าไม่มีการตอบสนองหรือมีแต่ไม่สนใจหรือไม่เหมาะสม โครงสร้างสมองของเด็กก็จะไม่ได้รับการพัฒนาอย่างที่ควรจะเป็นและส่งผลกระทบต่ออารมณ์ พฤติกรรม พัฒนาการด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของเด็กต่อไป

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 31) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีความสุขในการเรียนรู้ว่า เมื่อเด็กมีความสุขในการเรียนรู้จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างคนที่มีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตอย่างคนที่คิดถึงประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นคนที่มีความสุขในการที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเป็นคนที่มีความสุขในการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเป็นคนที่มีความสุขที่จะทำงานและที่สำคัญที่สุด คือ เป็นคนที่มีความสุขในการกระทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติและสืบต่อสิ่งที่เป็นความดีและความสุขนี้ไปจนถึงลูกหลานของเขาเหล่านั้นต่อไป

สรุปความสำคัญของความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วจากประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆที่เด็กได้รับประสบการณ์เหล่านี้จะฝังอยู่ในโครงสร้างพื้นฐานของสมองของเด็กซึ่งมีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วง 2-3 ขวบปีแรก เมื่อเด็กมีความสุขในการเรียนรู้จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างคนที่มีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตอย่างคนที่คิดถึงประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2.3 ความหมายของความสุขในการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ พบว่านักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

วรรณิ โสมประยูร (2540: 7) ให้ความหมาย ความสุขในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่า เป็นสิ่งที่น่าอภิรมย์หรือรื่นรมย์มากกว่าการเรียนรู้ที่เป็นภาระที่ขมขื่นหรือไม่น่าพอใจหรือการที่เด็กชอบในสิ่งที่เขาเรียนรู้

พระธรรมปิฎก (2541: 36) กล่าวว่า ความสุขในการเรียนรู้ คือ การเรียนที่นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สนองความรู้และความสร้างสรรค์ของตนเองได้กระทำในสิ่งที่ชอบ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542: 33) ให้ความหมายว่า ความสุขในการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ไม่น่าเบื่อ สนุก และผู้เรียนมีความอยากเรียน

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 31) ให้ความหมายว่า ความสุขในการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ผู้เรียนมีอิสระได้รับความแตกต่างระหว่างบุคคล

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 9) ให้ความหมายว่า ความสุขในการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่มีความสมดุลในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความสุขกับกิจกรรมการเรียน ผู้เรียนได้รับการตอบสนองจากการใฝ่รู้ การกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเอง ได้ใช้ความสามารถในการคิด ได้เรียน ได้ทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ

สำลี รักสุทธี (2544: 14) ให้ความหมายว่า ความสุขในการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความสนุกสนานจากการเรียน ไม่เบื่อหน่ายการเรียน ผู้เรียนรู้สึกว่าเรียนแล้วไม่เครียด

มารุต พัฒนาผล (2546: 11) ได้ให้ความหมายว่า ความสุขในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียน อันเกิดจากกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากการได้รับการจัดประสบการณ์ต่างๆ แบ่งได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ อยากมาโรงเรียน อยากเรียนรู้ สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน อยากร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียน เป็นต้น

2. ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนและครู ได้แก่ อยากทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครู สนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครู และรู้สึกดีที่ได้อยู่กับเพื่อนและครู เป็นต้น

3. ด้านบทเรียนและบรรยากาศในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ สบายใจที่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียน และสถานที่แปลกใหม่ เป็นต้น

สรุปความหมายความสุขในการเรียนรู้ ได้ว่า เป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการตอบสนองจากด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู และด้านการยอมรับ

2.4 ลักษณะพฤติกรรมและความรู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ พบว่ามีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะหรือพฤติกรรมของการที่นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้อย่างต่อไปนี้

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2532: 106) กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่มีความสุขในการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นความสดชื่น ความผ่องใส เบิกบาน ความปลอดโปร่ง ปราศจากปัญหา หรือแก้ปัญหาได้ ไร้ความขุ่นมัวเศร้าหมอง เยือกเย็นสงบสุข

กรรณิการ์ พวงเกษม (2540: 1) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความสุขในการเรียนรู้จะมีพฤติกรรม ดังนี้

1. เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น
3. ขยันทำแบบฝึกหัดส่งครูด้วยตนเอง
4. ร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนและรายบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 18) กล่าวถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสุขในการเรียน มีดังนี้

1. สุขที่ได้เรียนสิ่งที่ต้องการเรียน
2. สุขจากการมีปัญญา
3. สุขภาพกายดี
4. สุขภาพจิตดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542: 13) กล่าวว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีความสุข มีดังนี้

1. ร่างกายแข็งแรง
2. ร่าเริงแจ่มใส
3. จิตใจเข้มแข็ง
4. มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงาน
5. มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง
6. มนุษย์สัมพันธ์ดี
7. ปลอดพ้นจากอบายมุข

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา (2543: 7) กล่าวว่านักเรียนที่มีความสุขในการเรียน จะมีความรู้สึกและพฤติกรรม มีดังนี้

1. ปรับตัวได้ดี
2. มีอารมณ์ขัน
3. สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ
4. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
5. นำพาความอดทน
6. ฝึกฝนการให้อภัย
7. สดใสร่าเริง
8. มีอารมณ์ขันบันเทิงในจิตใจ

ไดแอน ทิลแมน และไดอาน่า ชู (2543: 92) กล่าวถึงพฤติกรรมความสุขของเด็กปฐมวัย สามารถจำแนกได้เป็น 3 ด้าน

1. ด้านสนุกสนานกับประสบการณ์แห่งความสุข เป็นการที่นักเรียนสนุกสนานกับแบบฝึกหัด "จินตนาการถึงโลกที่มีความสุข" สนุกกับการเล่นเกมกับเด็กๆ ในชั้น และการร้องเพลงที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข

2. ด้านเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความสุข เป็นการที่นักเรียนสามารถสื่อสารเป็นคำพูดหรือภาพวาดถึงโลกที่เป็นสุข การระบุสิ่งดีๆ ที่นักเรียนมีส่วนร่วมทำในการพูดคุยถึงประเด็นสะท้อนความคิดว่า "เมื่อได้กระทำการสิ่งที่ดี ก็เป็นสุขกับตนเอง" การค้นหาความรู้สึกของตนเอง เมื่อผู้คนพูดไม่ดีหรือพูดดี และความคิดเกี่ยวกับวิธีที่เราจะให้ความสุขแก่ผู้อื่น

3. ด้านเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับความสัมพันธ์ที่เป็นความสุข เป็นการระบุคำพูดที่ทำร้าย ผู้อื่น และคำพูดที่ให้ความสุขแก่ผู้อื่น การมีส่วนร่วมในการพูดคุยในชั้นเรียนว่าจะสามารถอดทนทั้งกับตนเองและผู้อื่น การฝึกเป็นผู้มีความปรารถนาดีต่อทุกคนในห้องเรียนในช่วงที่ทำแบบฝึกหัดการอยู่อย่างเงียบๆ

สรุปลักษณะพฤติกรรมและความรู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้ว่า พฤติกรรมการแสดงออกทางด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการตอบสนองจากด้านความสนใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและครู ซึ่งเป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้กับเพื่อนและครู และด้านการยอมรับ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ในการยอมรับกับบทเรียน เพื่อน ครู สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน

2.5 ข้อสังเกตถึงความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และความสุขกับฮอริโมนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ พบว่านักการศึกษาได้กล่าวถึงข้อสังเกตถึงความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และความสุขกับฮอริโมนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้

นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช (online: 2557) เด็กปฐมวัยที่มีความสุขจากการเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม สมองของเด็กจะมีการหลั่งฮอริโมนที่สำคัญหลายตัว ได้แก่ ออกซิโตซิน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความรักและความความจำเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ที่ตึงระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู และฮอริโมนนี้จะมียลต่อการหลั่งสารโดพามีน ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบสมองของความพอใจ ทำให้เด็กรู้สึกมีความสุข นอกจากนี้สารออกซิโตซินยังช่วยลดความเครียดของเด็กอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่าความเครียดในระดับเล็กน้อย เด็กสามารถปรับตัวได้จะส่งผลต่อพัฒนาการในด้านบวก แต่ความเครียดที่รุนแรง ได้แก่ การที่เด็กถูกทำร้ายหรือถูกทอดทิ้ง พ่อแม่ติตสารเสพติดหรือแม่เป็นโรคซึมเศร้า เป็นต้น ร่างกายจะมีการหลั่งฮอริโมนคอร์ติซอล และสารอะดินาลีน จะทำให้เซลล์ประสาทถูกทำลาย เครือข่ายใยประสาทเชื่อมต่อกันได้น้อย โครงสร้างของสมองที่กำลัง

พัฒนาโดยเฉพาะบริเวณเพอพรอนทอลคอลเทค และฮิปโปแคมปัส มีการเปลี่ยนแปลงการควบคุมการทำงานของสมองผิดปกติส่งผลให้เกิดภาวะบกพร่องในการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะด้านภาษา สติปัญญา สังคมและอารมณ์ และยังส่งผลต่อสมาธิความจากการทำงานของสมองในส่วนการบริหารจัดการพฤติกรรมและมีภูมิด้านทานโรคต่างๆด้วย

เด็กที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากหรือปัจจัยเสี่ยงต่างๆในช่วงสามขวบปีแรกของชีวิตจะทำให้เด็กไม่มีความสุขและมีพัฒนาการบกพร่องได้ ถ้าเด็กพบกับปัจจัยเสี่ยงหลายอย่างก็จะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กมากขึ้น ปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้น ได้แก่ ความยากจน ปัญหาสุขภาพจิตของผู้ดูแลเด็ก การทารุณกรรมเด็กหรือพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว เป็นต้น จากการศึกษาพบว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมและมีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆเพิ่มอีก 6 ปัจจัย มีโอกาสร้อยละ 90 - 100 ที่จะมีการล่าช้าตั้งแต่หนึ่งด้านขึ้นไปในด้าน สติปัญญา ภาษาหรืออารมณ์ นอกจากนี้ยังเพิ่มความเสี่ยงต่อการมีปัญหาสุขภาพในวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจและหลอดเลือดและโรคมะเร็งบางชนิดด้วย

สรุปข้อสังเกตถึงความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และความสุขกับฮอริโมนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ได้ว่า เด็กปฐมวัยที่มีความสุขจากการเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม สมองของเด็กจะมีการหลั่งฮอริโมนที่สำคัญหลายตัว ได้แก่ ออกซิโตซิน ฮอริโมนนี้จะมีผลต่อการหลั่งสารโดพามีน ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบสมองของความพอใจ ทำให้เด็กรู้สึกมีความสุข สารออกซิโตซินยังช่วยลดความเครียดของเด็กอีกด้วย ถ้าเด็กมีความเครียดในระดับเล็กน้อย เด็กสามารถปรับตัวได้จะส่งผลต่อพัฒนาการในด้านบวก แต่ความเครียดที่รุนแรง การเปลี่ยนแปลงการควบคุมการทำงานของสมองผิดปกติส่งผลให้เกิดภาวะบกพร่องในการเรียนรู้ได้

2.6 องค์ประกอบของความสุขในการเรียนรู้

จากการที่ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของความสุขในการเรียน มีดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 33 - 80) องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนของเด็ก ๆ ดำเนินไปอย่างมีความสุขประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 6 ประการ คือ

1. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมอง เด็กเหล่านี้ควรจะมีสิทธิ์ที่จะเป็นตัวของเขาเองที่ไม่เหมือนใคร มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิด มีความสนใจ ในสิ่งต่าง ๆ มีความรู้สึก รัก โกรธ เสียใจ หรือดีใจ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ตัวโต ๆ มีความสามารถเฉพาะตัวมีจุดเด่นจุดด้อย ที่แตกต่างไปจากคนอื่น มีสิทธิ์ได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่อย่างมนุษย์คนหนึ่งที่สำคัญที่สุด คือ เด็กไม่ใช่ทาสรองรับอารมณ์ของใคร เขาควรจะได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และ

ความสนใจของเขา เขาควรจะได้มีโอกาสเลือกอนาคตของเขาเอง ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ครู หรือ วิทยาศาสตร์ควรจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาไม่ใช่ผู้ออกคำสั่ง และให้คำแนะนำ ไม่ใช่บังคับการตัดสินใจเลือกการเรียนเพื่อดำเนินชีวิตของเขา ควรจะเป็นสิทธิ์โดยชอบธรรมของเขา

2. ครู มีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง มีความเข้าใจในทฤษฎีแห่งพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กทุกคน เข้าถึงความรู้สึกละเอียดอ่อนความคิดอันไร้ขอบเขต และความฝันอันกว้างไกลของเด็กแต่ละคน และเปิดโอกาสให้เขาได้สานความฝัน และดำเนินไปตามความใฝ่ฝันนั้นจนบรรลุเป้าหมายของชีวิต ครูควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความยุติธรรมสม่ำเสมอ มีความยุติธรรมและวางตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกในการเป็นผู้ให้ มีการเตรียมตัวเพื่อการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ มีความเสียสละและอดทน มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเด็กให้รู้จักตัวเอง รู้จักแก้ปัญหา และเรียนรู้วิธีที่จะนำตัวเองไปสู่ความสำเร็จเรื่องอย่างมีสติและเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม

3. เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา รู้จักตัวเอง เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตน รับรู้ความหมายของการมีชีวิตอยู่ยอมรับทั้งจุดดีและจุดด้อยของตนเอง และคิดหาวิธีปรับปรุงแก้ไขเข้าใจธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลงและรู้วิธีปรับตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้โดยไม่เสียสุขภาพจิต รู้จักเกรงใจและให้เกียรติผู้อื่น มีเหตุผล และใจกว้างพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในบทบาทของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ

4. เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อจะได้ค้นพบความสามารถของตนเองซึ่งซ่อนเร้นรอการพัฒนาอยู่ มีกำลังใจที่จะต่อเติมความฝันของตนให้สมบูรณ์ ได้รับรู้ว่าการศึกษาระดับต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าเขาใส่ใจ มุ่งมั่น ให้เขาได้มีโอกาสเรียน เพื่อรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล เรียนให้เข้าใจและทำได้ รู้เคล็ดลับของการทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จ และเรียนจนรู้จักและเข้าใจวิถีคิดและปฏิบัติของคนในอาชีพนั้นๆ เสมือนเป็นคนที่อยู่ในอาชีพนั้นจริง ๆ ทั้งยังสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองได้อย่างกลมกลืนและสร้างสรรค์ เพื่อความสุขของตนเองและคนรอบข้าง

5. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้ยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ รู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับ ขยายวงไปสู่ความรู้ใหม่เกิด ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองเพื่อให้เห็นผลที่สมจริง อยากศึกษาให้ลึกซึ้งเพิ่มเติม เกิดความ ตื่นเต้นและภาคภูมิใจในข้อค้นพบใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ และสามารถถ่ายทอดแนวความคิด เหล่านี้ให้ผู้อื่นทราบด้วยความภูมิใจรักการเรียน มีระบบในการเรียน และเห็นประโยชน์ของการเรียนซึ่ง ไม่ได้ซีดจาง จำ กัดอยู่แต่ในห้องเรียนแต่อาจสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเป็นไปใน ชีวิตและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น

บทเรียนที่มีคุณภาพ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1. ส่วนเนื้อหา และกิจกรรม

- 1.1 มีความแปลกใหม่ที่ตื่นเต้น
- 1.2 เข้าใจให้คอยติดตามไม่ยากขาดเรียน
- 1.3 มีการเชื่อมโยงความรู้จากเก่าไปใหม่
- 1.4 มีกิจกรรมสนุก ๆ ไม่น่าเบื่อ
- 1.5 ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น

2. ส่วนพัฒนาตน

- 2.1 ขยายวงความรู้ออกไปสู่โลกกว้าง
- 2.2 จูงใจให้ใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง
- 2.3 เรียนรู้การทำงานที่สร้างสรรค์
- 2.4 เรียนรู้วิธีทำงานเป็นกลุ่ม
- 2.5 ใจกว้าง และรู้จักการยอมรับ

3. ส่วนสร้างเสริมทัศนคติ

- 3.1 ได้ค้นพบตัวเองและความสามารถของตน
- 3.2 เข้าใจชีวิตและธรรมชาติตามวัยที่จะรับได้
- 3.3 เห็นค่าของความเป็นมนุษย์
- 3.4 เข้าใจและเห็นคุณค่าท้องถิ่นของตน
- 3.5 รักและเห็นประโยชน์ของการเรียน

6. สิ่งที่เราเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน สิ่งที่เราได้เรียนรู้ต้องสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในบทเรียนแต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกสภาพ ความเป็นจริงเกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเด็กทั้งยังสามารถพยากรณ์คาดคะเนหรือตั้งข้อ สันนิษฐานต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การค้นคว้าเพื่อพิสูจน์ความเป็นจริง รู้จักสืบเสาะหาคำตอบต่อข้อสงสัยต่าง ๆ จากแหล่งวิทยาการ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดเป็นของตนเอง มีจุดยืนที่แน่นอน และมีความเชื่อมั่นในตนเองพอที่จะไม่ตกเป็นเครื่องมือของใครหรือ เป็นเหยื่อของผู้ไม่ประสงค์ดี รู้วิธีดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า และสามารถให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้อื่นได้ เมื่อเขาเติบโตขึ้น

สรุปองค์ประกอบของความสุขในการเรียนรู้ ได้ว่า องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนของเด็ก ๆ ดำเนินไปอย่างมีความสุขประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมอง ครูต้องมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนอย่าง

ทั่วถึง เด็กเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา ให้เด็กได้เกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง ซึ่งเด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง รวมทั้งบทเรียนที่ครูให้กับเด็กนั้นต้องสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ

2.7 ปัจจัยที่จะทำให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนรู้

จากการที่ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับความสุขในการเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวถึงปัจจัยต่างๆ อันเป็นแนวทางที่จะทำให้เด็กเกิดความสุขในการเรียน ดังนี้

พระธรรมปิฎก (2541: 44) ได้กล่าวถึง การศึกษากับการเข้าถึงความสุขที่แท้จริง หน้าที่ของการศึกษาในความหมายนี้ มีดังนี้

1. ฝึกฝนพัฒนาคนให้รู้จักปฏิบัติต่อชีวิตหรือดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องมีความสุข
2. ฝึกฝนให้คนรู้จักแก้ปัญหาชีวิตและหาทางออกจากความทุกข์ได้ด้วยดีโดยไม่ก่อให้เกิดโทษพิชภัยแก่ผู้อื่นและแก่สังคม
3. พัฒนาคนให้รู้จักแสวงหาและเสพความสุข ทางวัตถุอย่างถูกต้องปราศจากโทษพิชภัยไร้การเบียดเบียน และพร้อมที่จะใช้สิ่งอำนวยความสะดวกนั้น ๆ ในทางที่เกื้อกูลแก่ผู้อื่นและแก่สังคม
4. พัฒนาคนให้พร้อมและมีความสามารถบางอย่างในการที่จะเอื้ออำนวยความสุขแก่ผู้อื่นและแผ่ขยายความสุขออกไปในสังคม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542: 12) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้สมองทั้งสองซีกอย่างสมดุล ภายในสมองจะมีสารสุขหรือสารเอนโดรฟินจะหลั่งออกมาจากต่อมไร้ท่อใต้สมอง ซึมเข้าสู่กระแสโลหิตไหลเวียนไปทั่วร่างกาย ทำให้ผิวพรรณผ่องใส ใบหน้าสดชื่นภูมิคุ้มกันถูกเสริมแรงร่างกายแข็งแรง เป็นผลทำให้ผู้เรียนมีความสุข มีอารมณ์ดี ร่าเริงเบิกบาน

วิเศษ ชินวงศ์ (2544: 37 - 38) กล่าวว่า การทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้นั้นมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. เด็กได้รับการยอมรับในความสามารถ ได้รับประสบการณ์ของความสำเร็้อยู่เสมอจนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ได้รับการชมเชย การเสริมแรง การทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัดจนสำเร็จและเกิดความกล้าแสดงออกในสิ่งที่ดี
2. เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่อย่างแตกต่างกันเต็มตามศักยภาพ ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ
3. เด็กได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นกัลยาณมิตรจากครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

4. เด็กได้รับการจัดบทเรียนที่สนุก น่าสนใจ ชวนให้ติดตาม เป็นบทเรียนที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบตนเอง รักและเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง

5. เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่มีความหมาย และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

6. เด็กมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

7. เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้

8. ศิษย์มีความรักความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้

9. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

10. กระบวนการเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่างๆ

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 24 - 30) กล่าวถึงสิ่งที่จะทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้ที่มีความสุข มีความสนุก ประทับใจผู้เรียนและเน้นการลงมือปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนจำได้ในสิ่งที่เรียนและสนุกที่จะได้เรียนรู้ ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เกิดความรักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้

2. จัดการเรียนรู้ที่สนุก ประทับใจผู้เรียน มีเรื่องอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง

3. จัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การลงมือกระทำกิจกรรม

4. จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเชื่อมโยงเรื่องราวและแนวคิดของสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับความเป็นจริงของชีวิต

5. นำการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย ดนตรี ศิลปะ เข้ามาผสมผสานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นอกจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วยังมีปัจจัยอื่นที่จะทำให้เด็กนักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีความสุข ได้แก่

1. ความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน

2. นักเรียนที่จะเรียนอย่างมีความสุขในการเรียนรู้หรือเรียนอย่างมีความสุขนั้นจะต้องมีภาวะทางจิตใจความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ที่ไม่เบื่อหน่ายการเรียน ไม่รู้สึกว่าเป็นความจำเป็นอย่างที่ต้องเรียน หรือถูกบังคับให้เรียนซึ่งเป็นหน้าที่ของบุคคลรอบข้างที่จะส่งเสริมให้เด็กรู้สึกว่าการที่กำลังเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต้องใช้จิตวิทยาในชั้นเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน โดยการทำให้

กล่าวไปข้างต้น จะทำให้เด็กได้สารอาหารที่จะเป็นต้นกำเนิดของสารเคมีในสมองได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องสมบูรณ์

สิ่งสำคัญที่ 2 คือ ภาวะทางจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ นอกจากปัจจัยทางสุขภาพ ร่างกายและความปลอดภัยจากยาเสพติด ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญแล้ว ในเรื่องของภาวะทางจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมากเช่นเดียวกัน

การที่เด็กจะเรียนอย่างมีความสุขได้นั้น เขาจะต้องไม่เกิดความเบื่อหน่าย เพราะหากเกิดความเบื่อหน่าย เกิดความรู้สึกว่าจำเป็นที่จะต้องเรียนหรือรู้สึกว่าถูกบังคับให้เรียน จะทำให้ไม่เกิดความสุข เพราะความจำเป็นที่จะต้องเรียนหรือรู้สึกว่าถูกบังคับให้เรียน เช่น ถูกบังคับให้เรียนพิเศษ ถูกบังคับให้ท่องจำ จะก่อให้เกิดความเครียดและฮอร์โมนเครียดคอร์ติซอลก็จะหลั่งออกมา ขณะเดียวกัน ระดับเซโรโทนินก็จะลดลง ซึ่งจะทำให้เกิดความเครียดและตามมาด้วยอารมณ์ซึมเศร้า ความรู้สึกเช่นนี้ คงจะไม่เป็นความสุขอย่างแน่นอนและจะไปมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนลดลง แต่ถ้าหากเด็กมีความรู้สึกที่ไม่ได้ถูกบังคับให้เรียน แต่เด็กอยากเรียนเพราะว่าเด็กอยากรู้จะทำให้เด็กกระตือรือร้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมองขึ้น ทำให้ความสนใจไขว่คว้าอยากจะเรียนรู้

สิ่งสำคัญที่ 3 คือ กระบวนการศึกษา โดยเฉพาะการประเมินผล กระบวนการศึกษาสามารถก่อให้เกิดความทุกข์ได้ ถ้าหากถามถึงวัตถุประสงค์ของการจัดอันดับแล้วก็คงตอบได้ไม่ชัดเจน เพราะสำหรับการให้การศึกษา นั้น การประเมินผลก็เพื่อต้องการที่จะทราบว่าเด็กคนนี้มีความสามารถ เรียนรู้เนื้อหาและกระบวนการเป็นไปตามที่ควรจะเป็นตามระดับชั้นเรียนและสอดคล้องกับอายุหรือไม่ การให้เกรด เอ บี ซี (A,B,C) หรือเปอร์เซ็นต์เป็นสิ่งที่ประเมินได้ เพื่อให้รู้ว่าเด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมมากน้อยเพียงไร จึงจะทำให้เขาเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

สิ่งสำคัญที่ 4 คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียน การเรียนรู้ที่เป็นความสุขนั้นในบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลด้วยการได้พูดคุยกับเด็กนักเรียนหลายคน และจากการได้พูดคุยกับผู้ปกครองพบว่า เด็กสนใจเรียนเพราะว่าครูน่ารักและเด็กก็ชอบครูวิชานั้น เมื่อเด็กชอบครู รักครู เด็กก็อยากจะเป็นคนดี อยากจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อที่ครูจะได้ชื่นชม

ความรู้สึกรักเด็กเข้าใจเด็กของครูนั้นแหละ คือสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กรักครู ชอบครู และสนใจอยากเรียน ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียน เมื่อเด็กมีความสุขในการเรียน สารเคมีในสมองเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ระบบสารเซโรโทนินและระบบของสารอะเซทิลโคลีน มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของความจำและการเรียนรู้ ถ้าหากระบบใดระบบหนึ่งทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ จะทำให้ความจำและการเรียนรู้บกพร่อง ดังนั้นอารมณ์ที่เป็นสุขจะเพิ่มความจำและการเรียนรู้ ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้น ในทางตรงข้ามอารมณ์ทุกข์ อารมณ์เศร้า หรือความเครียดจะไปลดความจำและการเรียนรู้ ทำให้เด็กเบื่อหน่ายไม่อยากที่จะเรียนรู้

1. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยากคำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กแต่ละวัย มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชาและขยายวงไปสู่ความรู้แขนงอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและโลกรอบตัว

2. วิธีการเรียนรู้สนุกสนานไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียนการนำเสนอเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ยัดเยียดหรือกดดัน เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กเกิดความล้า และไม่น้อยเกินไปจนเด็กหมดความสนใจ

3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่าง ๆ ของเด็ก รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คิวิเคราะห์ จากการประมวลข้อมูลและเหตุผลต่าง ๆ คิดปัญหาอย่างมีระบบ

4. แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสความงาม และความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัวบทเรียนไม่จำกัดสถานที่ หรือเวลา และทุกคนมีสิทธิเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

5. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้นๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ภาษาที่ใช้จึงใจเด็ก นุ่มนวลให้กำลังใจและเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียน เข้าใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจน คือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนรู้ชัด เรียนจนทำได้ และเรียนเพื่อจะเป็น

7. การประเมินผล มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กในภาพรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการและเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลตนเองด้วย

สรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนรู้ ได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กควรเริ่มจากบทเรียนที่ง่ายไปยากคำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กแต่ละวัย มีวิธีการเรียนรู้สนุกสนานไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน ซึ่งทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่างๆของเด็ก เพื่อเป็นแนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้นๆ รวมทั้งสื่อที่ใช้ประกอบการเรียน มีสิ่งกระตุ้นที่น่าสนใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย และการประเมินผล จากผลการทดสอบทางวิชาการและเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลตนเองด้วย

2.10 ประโยชน์ที่จะได้จากการสร้างความสุขในการเรียนรู้

ท ชช พัทธนา ฐ์ ข้า พหฺ ฐุณ ภูษะชฺรณฺ สํชี ยช พหฺย สยชช พหฺ ฐา ภณฺ ะพฺส
ประโยชน์ที่จะได้จากการสร้างความสุขในการเรียนรู้ ฝลุย๒

นพวรรณ ศรีวงศ์พาณิช (online: 2557) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและเรียนรู้ ในขณะที่เด็กปฐมวัยกำลังพัฒนา มีความสำคัญในการทำให้เด็กมีความสุขสมองของเด็กมีการพัฒนาส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ดีขึ้น จากการศึกษาพบว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ได้รับการกระตุ้นด้านภาษาจากแม่ที่มีการศึกษาดีจะมีความสามารถในด้านคำศัพท์ (vocabulary) ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการกระตุ้นอย่างชัดเจนเมื่อเด็กอายุ 18 เดือน และเมื่ออายุ 3 ปีเด็กเหล่านี้จะมีคำศัพท์มากกว่าเด็กอื่น 2 - 3 เท่า ส่งผลให้เด็กเหล่านี้สามารถพัฒนาต่อไปได้เร็วกว่าเด็กอื่นเมื่อเข้าโรงเรียนด้วย

ดังที่กล่าวแล้วว่าประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับในช่วงแรกของชีวิตนั้น ไม่เพียงมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก ยังมีผลต่อสุขภาพด้วย เด็กที่มีปัจจัยเสี่ยงหรือความเครียดที่สำคัญในวัยเด็กจะมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นต่อการมีปัญหสุขภาพในวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน โรคหลอดเลือดสมองและโรคมะเร็งบางชนิด ดังนั้น การทำให้เด็กปฐมวัยมีความสุขโดยการลดความเครียดเหล่านี้ก็จะช่วยลดปัญหสุขภาพในวัยผู้ใหญ่ ทั้งปัญหสุขภาพทางกายและปัญหสุขภาพจิตด้วย

เมื่อเด็กปฐมวัยมีความสุขเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะสามารถประกอบอาชีพ ทำงานให้ผลผลิตไม่เป็นภาระแก่สังคม ไม่ก่ออาชญากรรมให้เกิดความเสียหาย รวมทั้งรัฐก็สามารถจัดเก็บรายได้จากภาษีเพื่อนำมาพัฒนาประเทศชาติได้ต่อไปด้วย

สรุปประโยชน์ที่จะได้จากการสร้างความสุขในการเรียนรู้ ได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและเรียนรู้ ในขณะที่เด็กปฐมวัยกำลังพัฒนา มีความสำคัญในการทำให้เด็กมีความสุขสมองของเด็กมีการพัฒนาส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ดีขึ้น แต่หากสุขภาพไม่แข็งแรง จะทำให้มีผลต่อสุขภาพจิตในด้านความสุข และจะไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆได้เลย

2.11 บทบาทครูในการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้

ท ชช พัทธนา ฐ์ ข้า พหฺ ฐุณ ภูษะชฺรณฺ สํชี ยช พหฺย สยชช พหฺ ฐา ภณฺ ะพฺส
รกร ภณฺ ะพฺส พหฺ ฐา ภณฺ ะพฺส สํชี ยช พหฺย ฝลุย๒

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2543: 98 - 104) หน้าที่สำคัญของครู คือ พยายามให้เด็กเกิดความสนใจ ดังนี้

ประเด็นที่1 ครูต้องกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่จะต้องศึกษา หรือสิ่งที่มีอยู่ในหลักสูตร

ประเด็นที่2 ครูต้องใช้จิตวิทยาในชั้นเรียนที่จะช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข สิ่งที่จะทำให้เด็กมีความสุขคือ ความคิดในทางบวก และการที่เด็กจะมีความคิดในทางบวกได้ คือเด็กจะต้องมีความรู้สึกว่าเขาสามารถทำได้ เขามีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าเขาเป็นคนที่มีความสามารถ ซึ่งครูสามารถจะช่วยให้ในห้องเรียนโดยการที่ครูใช้จิตวิทยาในชั้นเรียน

ประเด็นที่3 การเรียนรู้อย่างมีความสุขต้องคำนึงถึงระเบียบวินัยในชั้นเรียน การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความสุขนั้นยังมีประเด็นหนึ่งซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญ ปัจจุบันจะได้รับคำถามจากครู โรงเรียน และผู้ปกครอง มากมายถึงระบบของการศึกษาใหม่ที่จะทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งเน้นให้เด็กทำสิ่งต่างๆตามใจชอบ และในบางครั้ง บางกรณี หรือในโรงเรียนบางแห่งก็อาจจะขาดระเบียบวินัย

ดังนั้นระเบียบวินัยในห้องเรียนในแต่ละช่วงเวลา เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน แต่ที่สำคัญที่สุด คือ การให้เด็กนั่งอยู่อยู่กับโต๊ะทั้งชั่วโมง ฟังครูและจดงานอย่างเดียว ไม่ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขเลย การที่เด็กอยากเข้าห้องน้ำและไม่ได้อนุญาตให้ไปเข้าห้องน้ำก็ทำให้เกิดความเครียดทางสรีรวิทยาหรือทางร่างกาย ทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

สรุปบทบาทครูในการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ ได้ว่า ครูต้องพยายามกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่จะต้องศึกษา ซึ่งครูต้องใช้จิตวิทยาช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข สิ่งที่จะทำให้เด็กมีความสุขคือ ความคิดในทางบวก มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และครูต้องคำนึงถึงระเบียบวินัยในชั้นเรียน การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความสุขนั้น หากมีการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม เด็กย่อมเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขที่มีประสิทธิภาพ

2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้

งานวิจัยในประเทศ

ท ชช พัทธนา^๕ ชำ พิศุทธิ์ ภาณุชะษฐ ญะ ลำชี ยช พัททย สยชะษฐ ญะ^๖ ชชะษฐ ญะ ลำชี ยช พัททย^๗ ญะ^๘

มารุต พัฒนาผล. (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน กับความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.616 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน กับความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.602 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว และเจตคติต่อครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อ

ความสุขในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะของครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรีวิไล เชาว์นปรีชา. (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต มีพฤติกรรมความสุขโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิตมีพฤติกรรมความสุขด้านสนุกสนานกับประสบการณ์แห่งความสุข ด้านเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความสุข และด้านเสริมสร้างทักษะทางสังคม สำหรับความสัมพันธ์ที่มีความสุข เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบญจมาพร อุ้นสุข. (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยรวมมีค่าเท่ากับ .742 สามารถอธิบายร่วมกันได้ร้อยละ 55 โดยตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ได้แก่ การปรับตัวด้านการเรียน เจตคติต่อครูผู้สอนและสภาพแวดล้อมทางกาย มีค่าน้ำหนักความสำคัญ .298, .166 และ .385 ตามลำดับ ส่วนบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาการเรียนรู้อย่างมีความสุขรายด้านพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข 2 ด้าน มีค่าวิคัลแลมปีดา (Λ) .432 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านความสุขที่เกิดขึ้นในตนเอง และด้านความสุขที่เกิดขึ้นในการเรียน มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ .699 และ .716 ซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญช่วย ภักดี. (2556: บทคัดย่อ). ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ที่เน้นการปฏิบัติ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง ปานกลาง ต่ำ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการเรียนรู้อย่างมีความสุข ภายหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่เน้นการปฏิบัติ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง และปานกลาง มีคะแนนพัฒนาการความสามารถในการคิด

วิเคราะห์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำ ภายหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขที่เน้นการปฏิบัติ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง ปานกลาง ต่ำ มีคะแนนพัฒนาการความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการเรียนรู้ที่มีความสุข ภายหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขที่เน้นการปฏิบัติ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ สูงกว่าก่อนเรียน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ ได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีความสุขให้แก่เด็ก นอกจากจะมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต การเน้นการปฏิบัติ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สามารถส่งเสริมความสุขให้แก่เด็กได้แล้ว ครูก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่ช่วยขับเคลื่อน วางแผน และดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการทดลอง

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 74 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2 ห้อง ของโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม เขตวังทองหลาง แขวงวังทองหลาง กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม เขต วังทองหลาง แขวงวังทองหลาง กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มา 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน มีจำนวน 37 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. เครื่องมือทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การสร้างแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการ และช่วงวัยของเด็กอายุ 5 - 6 ปี และนำไปปรับเข้ากับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจากงานวิจัยการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเด็กเป็นสำคัญ (สิริมา ภิญโญ อนันตพงษ์. 2547) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และแนะแนวควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวในชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆที่ผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ กาญจนา สองแสน (2551) กวีณา จิตนุพงศ์ (2551) กุลละชาติ ชาญศรี (2554) ชยุดา พยุงวงษ์ (2551) ฤชฎา บุรณะพิมพ์ (2552) ทศณียา บัวภา (2554) ทิติลดา พิไลกุล (2551) ทศวรรณ คำสงค์ (2557) นิรัญชา ทิพนก (2557) พูลสุข สุขเสริม (2551) มยุรี ศรีทอง (2554) รัชนก ก่อดิษฐ์ (2555) ลักคณา ทศวดี (2555) วารุณี นาวัลย์ (2555) วริฐา ไมตรีจิต (2552) ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์ (2551) สุจิตราภา ชัยจำรัส (2554)

2. การสร้างจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

รูปแบบการจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ของ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545) ได้พัฒนาขึ้นโดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอนการเรียน การประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียนโดยให้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัย โดยมี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ หมายถึง การวางแผนการสอนที่ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ในการเลือกหัวข้อเรื่องที่เรียนรู้อ ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับความสุขในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ จากนั้นให้เด็กเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำแผน

ที่ความคิดด้วยการขีดเขียนวาดภาพ จดบันทึกเรื่องที่จะเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ หลังจากนั้นให้เด็กสรุปจัดทำผลงานความรู้ สืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล หมายถึง การประเมินผลที่ครูใช้วิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การจดบันทึก เพื่อทำการประเมินความสุขในการเรียนรู้ ในด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ

โดยจัดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องละ 2 สัปดาห์ จำนวน 8 วัน วันละ 30 – 45 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยนำวิธีการมาปรับให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3. นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และรูปแบบการจัดกิจกรรมเด็กนักวิจัย ได้แก่ ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) ดร. อรุณญา ภูจอมศรี	อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสนามบิน
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2) อาจารย์ กุลละชาติ ประวัติการณ์	อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2
ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโนนโพ
อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
3) อาจารย์ รัชนก ก่อดิษฐ์	อาจารย์ผู้สอนประจำศูนย์เด็กเล็ก
หัวหน้าศูนย์เด็กเล็ก
โรงเรียนวัดหนองหลอด อำเภอดอนเจดีย์
จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการตรวจแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ชี้แนะการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จากแผนอาจเพิ่มสื่อให้หลากหลายเข้าไปได้อีก เพื่อให้การแสดงออกของเด็กได้เห็นพฤติกรรมด้านความสุขในการเรียนรู้ที่เด่นชัดกว่าเดิม และเพื่อสอดคล้องกับการวัดและการประเมินผลของผู้เรียน โดยภาพรวมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยใช้ได้

4. ปรับปรุงแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 - 6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 37 คน โดยเด็กศึกษาในเรื่องว่าว พบว่า วัตถุประสงค์มีการระบุชัดเจนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนและระยะเวลาในระหว่างการจัดกิจกรรมค่อนข้างเหมาะสมสำหรับใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

6. ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในด้านความสุขในการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ระยะเวลา เทคนิควิธีต่างๆ รวมทั้งการตั้งคำถามให้เหมาะสมสำหรับใช้ในการทดลอง

7. นำแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปทำเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองต่อไป

การสร้างแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของกรมสุขภาพจิต (2543) มารุณ พัฒนาผล (2546) ศรีวิไล เซาว์นปรีชา (2550) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. สร้างแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต้นฉบับสำหรับครู/ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน แบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วยชุดคำถาม รวมทั้งสิ้น 18 ข้อ จำแนกได้ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ด้านความสนใจ มีข้อรายการประเมิน จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ชอบที่จะเรียนรู้เมื่อพบเจอสิ่งใหม่ๆ ตั้งใจเรียนรู้เพิ่มขึ้น ยกมือแสดงความคิดเห็น ในระหว่างการเรียนรู้ ถามคำถาม หรือตอบคำถามในระหว่างการเรียนรู้ สนุกกับการทำงานที่ครูมอบหมายให้ ภูมิใจในผลงานตนเอง โดยการบอกเล่าผลงานให้เพื่อนและครูฟัง สนุกสนานกับกิจกรรมที่ได้เรียนรู้

ด้านที่ 2 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู มีข้อรายการประเมิน จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนและครู ช่วยเหลือเพื่อน เช่น ช่วยหยิบของ แบ่งปันสิ่งของ ช่วยครูในการหยิบจับอุปกรณ์ ถือกของหรือเก็บของเข้าที่ สนุกกับการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ สนุกกับการตั้งคำถาม หรือการตอบคำถามในระหว่างการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ด้านที่ 3 ด้านการยอมรับ มีข้อรายการประเมิน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เข้ากับเพื่อนๆได้ ถึงแม้ความสามารถจะแตกต่างกัน เข้ากับครูได้ เช่น กล้าที่จะพูดคุยแสดงความคิดเห็นในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนและครู เมื่อทำผิด ยอมรับผิด และพร้อมขอโทษ ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง

โดยมีกฎเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

1 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

0 คะแนน หมายถึง เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะคอยให้คำแนะนำแล้ว

3.หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยนำแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อรายการประเมินหรือข้อคำถามว่าสอดคล้องกับพฤติกรรมตามค่านิยมเชิงปฏิบัติการหรือไม่ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล กองศิลป์ ผู้อำนวยการ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

กรุงเทพมหานคร

2) ดร.ปณณวิชญ์ ไบกุลหาบ

หัวหน้าสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

3) ดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ราชบุรี เขต 1 จังหวัดราชบุรี

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนตามกฎเกณฑ์ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามค่านิยม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามค่านิยมหรือไม่

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องตามค่านิยม

แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เกณฑ์ตัดสินจากค่า IOC ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2557: 90) ถือว่าใช้ได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จำนวน 18 ข้อ

4. หาค่าอำนาจจำแนก โดยปรับปรุงแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยบางข้อตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน นำคะแนนที่ประเมินได้ มาคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ข้อคำถามกับคะแนนข้ออื่นๆที่เหลือ หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ข้อคำถามกับคะแนนรวมที่ปรับแก้ (Corrected Item-Total Correlation: CITC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า CITC ที่มากกว่า 0.20 จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านความสนใจ มีข้อคำถามที่ได้ค่า CITC ที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.26 - 0.38 จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ สนใจทำงานให้สำเร็จ สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆทั้งในกลุ่ม และในห้องเรียน

ด้านที่ 2 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู มีข้อคำถามที่ได้ค่า CITC ที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.26 - 0.42 จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆ และครู ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่ม และในห้องเรียน เข้ากับเพื่อนๆได้ดี ในการทำกิจกรรม กล้าที่จะพูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับครูและเพื่อน

ด้านที่ 3 ด้านการยอมรับ มีข้อคำถามที่ได้ค่า CITC ที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.22 - 0.60 จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน พร้อมทั้งจะยอมรับผิด และขอโทษ ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มที่

5. หาค่าความเชื่อถือได้ ของแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยนำคะแนนข้อคำถามของแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ที่คัดเลือกไว้ จำนวน 10 ข้อ มาคำนวณค่าความเชื่อถือได้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อถือได้ 0.71 ซึ่งมีความเชื่อถือได้สูงตามเกณฑ์ 0.70 สามารถนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

6. หาค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน จากการให้คะแนนแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยนำคะแนนของผู้ประเมิน 2 คน มาคำนวณดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน หรือดัชนี RAI (Rater Agreement Index) (Burry – Stock, Judith A. and Other. 1996 อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2557: 103) พบว่า RAI เท่ากับ 0.91 ซึ่งความเชื่อมั่นของผู้ประเมินมีค่าสูงสามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงเป็นฉบับที่สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองต่อไป

แบบแผนการทดลองและวิธีการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One – Group Pretest – Posttest Design (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ 2550: 15)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน(Pretest)	ทดลอง	สอบหลัง(Posttest)
E	T ₁	X	T ₂

เมื่อ

E แทน กลุ่มทดลอง

T₁ แทน การประเมินความสุขในการเรียนรู้ก่อนการทดลอง

X แทน การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

T₂ แทน การประเมินความสุขในการเรียนรู้หลังการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่ง 1 เรื่องจะใช้เวลา 2 สัปดาห์ จำนวน 8 วัน วันละ 30 - 45 นาที รวมเป็นเวลาทั้งหมด 8 สัปดาห์ 32 ครั้ง ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ในช่วงเวลา 9.30 – 10.15 น. โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือกับผู้บริหารและครูประจำชั้นของโรงเรียนในการทำวิจัย
2. แจ้งผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการเป็นวิทยากรและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
3. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างและจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
4. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดของแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้แก่ผู้ช่วยวิจัย 2 ท่าน และให้ผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจในแบบประเมินก่อนทำการประเมิน

5. ผู้ช่วยวิจัยทำการประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (Pretest) ก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 คน ด้วยแบบประเมินการเรียนรู้มีความสุข จำนวน 3 ด้าน โดยทำการประเมินเป็นเวลา 1 วัน คือ วันศุกร์ ของสัปดาห์ก่อนการทดลอง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์และเก็บคะแนนไว้เป็นหลักฐาน

6. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 - 45 นาที ช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เริ่มเวลา 9.30 – 10.15 น. จนถึงสิ้นสุดการทดลอง รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล

7. กำหนดการทดลองโดยกำหนดหัวข้อเรื่องในการเรียนรู้ตามความต้องการของเด็กซึ่งอยู่ในขั้นทบทวนความรู้ และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังที่ปรากฏในตาราง 2 กำหนดการทดลอง โดยเด็กมีพฤติกรรมประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้น ดังตาราง 3 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ และตาราง 4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ตาราง 2 กำหนดการทดลอง

สัปดาห์ที่	หัวข้อเรื่อง	วันที่ทำการทดลอง เวลา 9.30 – 10.15
1-2	หัวเรื่องที่ 1 เรื่อง “มะละกอรสเลิศ”	จันทร์,อังคาร,พุธ, พฤหัสบดี
3-4	หัวเรื่องที่ 2 เรื่อง “บ้านหนูน่าอยู่”	
5-6	หัวเรื่องที่ 3 เรื่อง “รถตุ๊กตุ๊ก”	
7-8	หัวเรื่องที่ 4 เรื่อง “ทหารผู้กล้า”	

ตาราง 3 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสุขใน การเรียนรู้
1 9.30 – 10.15	จันทร์	มะละกอสเล็ค	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ เลือกหัวข้อที่สนใจ -กำหนดหัวข้อ	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ
	วันอังคาร		ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย -ศึกษาจากหนังสือและ มะละกอสเล็คชนิดต่างๆ	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ
	วันพุธ		-ศึกษาและสังเกตต้น มะละกอในบริเวณ โรงเรียน	
	วันพฤหัสบดี		-ศึกษาและทดลองทำ ส้มตำ	
2 9.30 – 10.15	วันจันทร์	มะละกอสเล็ค	-เสนอกิจกรรมที่ได้ ต้องการเรียนรู้	
	วันอังคาร		-ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการ เรียนรู้	
	วันพุธ		-นำเสนอผลงาน	
	วันพฤหัสบดี		ขั้นที่ 3 การประเมินผล -ทบทวนความรู้	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ

ตาราง 4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (สิริมา วิทยุอนันตพงษ์. 2545)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 วัน)	1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก 2. เชิญชวนให้เด็กเสนอเรื่องหรือสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่น่าสนใจ 3. ครูสังเกตและจดบันทึกในหัวเรื่องที่เด็กต้องการศึกษาเรียนรู้ 4. เลือกหัวข้อที่ต้องการจะศึกษาร่วมกัน 5. เด็กและครูร่วมกันเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่สนใจศึกษาพร้อมร่วมกันตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบร่วมกัน 6. ครูนำหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้เชื่อมโยงให้เข้ากับจุดประสงค์ เนื้อหาในหลักสูตร 7. ครูวางแผนกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่2 เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 6 วัน ละ 30 - 45 นาที)	1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ (ประมาณ 3 วัน) 1.1 ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ 1.2 ให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ 1.3 ครูกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กเกิดความสนใจและให้เด็กซักถามปัญหา 1.4 ครูจัดบันทึกสิ่งที่เด็กถามคำถาม 1.5 ครูกระตุ้นให้เด็กออกมาเล่าประสบการณ์ที่ได้ไปสำรวจแหล่งเรียนรู้ 1.6 ให้เด็กเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้ไปแหล่งเรียนรู้ 2. การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา (ประมาณ 1 วัน) 2.1 ครูให้เด็กช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กต้องการทำ 2.2 ครูทำแผนที่ความคิดจากคำตอบของเด็กทุกคน เพื่อเห็นภาพรวม 3. การศึกษาค้นคว้า ขีดเขียน และจัดบันทึก (ประมาณ 1 วัน) 3.1 ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน 4. นำเสนอผลงาน (1 วัน) 4.1 เด็กช่วยกันนำเสนอผลงานของตนเอง 4.2 ครูกระตุ้นให้เด็กภาคภูมิใจในผลงาน 4.3 ครูกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากแสวงหาความรู้ต่อไป

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 3 การประเมินผล (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 วัน)	สรุปและจัดทำผลงานความรู้ (1 วัน) 1. เด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา 2. ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษาไปใช้ประโยชน์ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป

มาวัดซ้ำ โดยทำการประเมินเป็นเวลา 1 วัน คือ วันศุกร์ สัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

2 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

1 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

0 คะแนน หมายถึง เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะคอยให้คำแนะนำแล้ว

9. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2557: 90) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

R แทน คะแนนผลการประเมิน +1, 0, -1

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 หาค่าวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามของแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งคำนวณจากสูตร วิเคราะห์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนข้ออื่นๆที่เหลือของ ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2557: 95) ดังนี้

$$CITC = \frac{Cov(I,T)}{S_I S_T}$$

เมื่อ CITC แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆที่เหลือ

Cov(I, T) แทน คะแนนของข้อคำถาม

S_I แทน คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆที่เหลือทุกข้อ

S_T แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2557: 137) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

k แทน จำนวนข้อของแบบประเมิน

S_t แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบประเมิน

1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยการนำแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 คน ซึ่งคำนวณจากสูตร ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry – Stock, Judith A. and Other. 1996 อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2557: 103) ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{n=1}^N \sum_{k=1}^K |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ R_{1kn}, R_{2kn} แทน ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2 ตามลำดับ

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

K แทน จำนวนพฤติกรรมที่ประเมินทั้งหมด

I แทน จำนวนช่วงคะแนน (2, 1, 0) $I = 3$

2. สถิติพื้นฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss for windows ทำการวิเคราะห์

2.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน ซึ่งคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.2557: 134)

ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนนักเรียน

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation) ซึ่งคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.2557: 135) ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวอย่างยกกำลังสอง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การทดลอง ซึ่งคำนวณจากสูตร t-test แบบ Dependent Samples (บุญเชิด ภิญโญ นันตพงษ์.2557: 138) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ $S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{n}}$

และ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- distribution

D แทน คะแนนความแตกต่าง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{D}$ แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง

$S_{\bar{D}}$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง

3.2 หาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณจากสูตรที่ใช้แนวคิดของ Goodman, Fletcher และ Schneider.1980 อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญโญ นันตพงษ์.2557: 87 ดังนี้

$$EI = \frac{\bar{P}_{post} - \bar{P}_{pre}}{1 - \bar{P}_{pre}}$$

เมื่อ EI แทน ดัชนีประสิทธิผล

P_{pre} แทน ค่าเฉลี่ยสัดส่วนคะแนนที่สอบก่อนเรียน

P_{post} แทน ค่าเฉลี่ยสัดส่วนคะแนนที่สอบหลังเรียน

n แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

k แทน จำนวนข้อสอบหรือคะแนนเต็ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- distribution
P	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
EI	แทน	ค่าดัชนีประสิทธิผล
P_{pre}	แทน	ค่าเฉลี่ยสัดส่วนคะแนนที่สอบก่อนเรียน
P_{post}	แทน	ค่าเฉลี่ยสัดส่วนคะแนนที่สอบหลังเรียน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาระดับความสุขในการเรียนรู้ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความสุขในการเรียนรู้ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับความสุขในการเรียนรู้ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านความสนใจ จำนวน 3 ข้อ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู จำนวน 4 ข้อและ ด้านการยอมรับ จำนวน 3 ข้อ และคะแนนรวมจำนวน 10 ข้อจากผู้ประเมิน 2 คน ที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงใน

ตาราง 5 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับ	แปลความหมายพฤติกรรม
1.35 - 2.00	ระดับมาก	คือเด็กแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
0.68 - 1.34	ระดับปานกลาง	คือเด็กแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้โดยเพื่อนหรือครูบอก
0.00 - 0.67	ระดับน้อย	คือเด็กไม่แสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้หรือปฏิเสธที่จะทำ

ตาราง 5 ระดับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสุขในการเรียนรู้รายด้านและโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความสุขในการเรียนรู้	ประเมินก่อนทดลอง			ประเมินหลังทดลอง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านความสนใจ	1.74	0.13	แสดงได้ด้วยตนเอง	1.95	0.11	แสดงได้ด้วยตนเอง
ด้านสัมพันธภาพ	1.40	0.17	แสดงได้ด้วยตนเอง	1.81	0.14	แสดงได้ด้วยตนเอง
ด้านการยอมรับ	1.40	0.22	แสดงได้ด้วยตนเอง	1.86	0.17	แสดงได้ด้วยตนเอง
รวม	1.51	0.11	แสดงได้ด้วยตนเอง	1.87	0.10	แสดงได้ด้วยตนเอง

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 ปรากฏว่า

ความสุขในการเรียนรู้ด้านความสนใจของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.74 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือ แสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ความสุขในการเรียนรู้ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครูของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.40 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.81 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือ แสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ความสุขในการเรียนรู้ด้านการยอมรับของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.40 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.86 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ความสุขในการเรียนรู้โดยรวมของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 คะแนน อยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

สรุป ความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รายด้านทุกด้านและโดยรวม ก่อนการทดลองอยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู ด้านการยอมรับ คะแนนโดยรวมและด้านความสนใจ และหลังทดลองอยู่ในระดับมาก คือแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียงตามลำดับเช่นเดียวกันกับก่อนการทดลองคือ ด้านสัมพันธภาพ ด้านการยอมรับ คะแนนโดยรวมและด้านความสนใจ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสุขในการเรียนรู้ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.1 ผลการทดสอบนัยสำคัญของการเปรียบเทียบคะแนนความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู ด้านการยอมรับ และคะแนนรวมที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่างและทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างโดยใช้ Paired-Sample t- test ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยรายด้านและโดยรวมที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความสุขในการเรียนรู้	k	$\bar{D}$	s_D	$s_{\bar{D}}$	t	df	p	แปลผล
ด้านความสนใจ	3	0.21	0.17	0.03	7.39**	36	.00	มีนัยสำคัญ
ด้านสัมพันธภาพ	4	0.41	0.21	0.03	12.13**	36	.00	มีนัยสำคัญ
ด้านการยอมรับ	3	0.46	0.27	0.04	10.46**	36	.00	มีนัยสำคัญ
รวม	10	0.36	0.16	0.03	13.47**	36	.00	มีนัยสำคัญ

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่.01,

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่า

ความสุขในการเรียนรู้ด้านความสนใจ ของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 0.21 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ($t_{(36)} = 7.39$, $p=.00$)

ความสุขในการเรียนรู้ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู ของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 0.41 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ($t_{(36)} = 12.13$, $p=.00$)

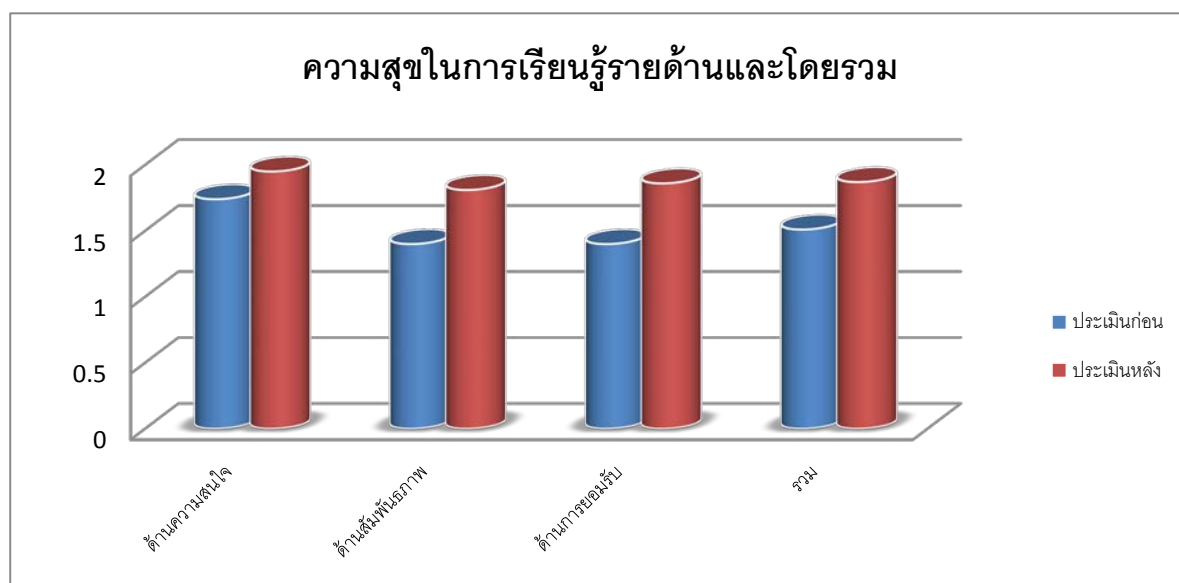
ความสุขในการเรียนรู้ด้านการยอมรับ ของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 0.46 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ($t_{(36)} = 10.46$, $p=.00$)

ความสุขในการเรียนรู้โดยรวมของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 0.36 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ($t_{(36)} = 13.47$, $p=.00$)

สรุป หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสุขในการเรียนรู้รายด้านทุกด้านและโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การนำเสนอแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยรายด้านและโดยรวมที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู ด้านการยอมรับ และคะแนนรวม ที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาหาค่าเฉลี่ยและนำเสนอเปรียบเทียบด้วยแผนภูมิแท่งดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิคะแนนเฉลี่ยรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

สรุป ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยความสุขในการเรียนรู้รายด้านทุกด้านคือด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพ ด้านการยอมรับ และโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

2.3 ประสิทธิภาพของความสุขหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู ด้านการยอมรับและคะแนนโดยรวมที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย นำมาหาประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยคำนวณจากอัตราร้อยละของคะแนนผลต่างก่อนและหลังเทียบกับคะแนนผลต่างสูงสุด ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ประสิทธิภาพของความสุร่ายด้านและรวมของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ
เด็กนักวิจัย

ความสุขในการเรียนรู้	k	อัตราร้อยละคะแนนแตกต่างที่เพิ่มขึ้น
ด้านความสนใจ	3	80.77
ด้านสัมพันธภาพ	4	68.33
ด้านการยอมรับ	3	76.67
รวม	10	73.47

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 ปรากฏว่า

เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีประสิทธิภาพของความสุร่ายด้านคือ ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพ ด้านการยอมรับ และโดยรวมคิดเป็นอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละสูงขึ้น เป็น 80.77, 68.33, 76.67 และ 73.47 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กันักวิจัย และเปรียบเทียบความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กันักวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมี 2 ห้อง จำนวน 76 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน มีจำนวน 37 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กันักวิจัย ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กันักวิจัยและประเมินพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู และด้านการยอมรับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 10 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นของผู้ประเมินทั้งฉบับเท่ากับ .91

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research Design) ซึ่งทำการศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์ จากนั้นทำการประเมินด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มาประเมินผลก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการทดลองจนครบ 8 สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดการทดลอง นำแบบประเมินพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมาประเมินผลอีกครั้ง และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กันักวิจัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กันักวิจัย

นักวิจัย มีพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ด้านความสนใจของเด็กปฐมวัย รวมเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 1.74 คะแนน และหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 0.21 คะแนน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 มีพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครูของเด็กปฐมวัย รวมเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 1.40 คะแนน และหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 1.81 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 0.41 คะแนน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 มีพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ด้านการยอมรับของเด็กปฐมวัย รวมเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 1.40 คะแนน และหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 1.86 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 0.46 คะแนน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ความสุขในการเรียนรู้โดยรวมของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 คะแนน และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 คะแนน ซึ่งหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนความสุขในการเรียนรู้สูงขึ้นเท่ากับ 0.36 คะแนน แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสุขในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละสูงขึ้น ดังนี้ ด้านความสนใจสูงขึ้นร้อยละ 80.77 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครูสูงขึ้นร้อยละ 68.33 ด้านการยอมรับสูงขึ้นร้อยละ 76.67 และโดยรวมสูงขึ้นร้อยละ 73.47 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และเพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ก่อนทดลองและหลังทดลอง ปรากฏผลดังนี้ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยพัฒนาความสุขในการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งที่สามารถอภิปรายผลได้ว่า

1. พฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสูงขึ้นหลังจากได้ทำการทดลอง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอนการเรียน การประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยมี 3 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ หมายถึง การวางแผนการสอนที่ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะ

เรียนรู้ ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับความสุขในการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ จากนั้นให้เด็กเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำแผนที่ความคิดด้วยการขีดเขียนวาดภาพ จดบันทึก เรื่องที่จะเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ หลังจากนั้นให้เด็กสรุปจัดทำผลงานความรู้ สืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล หมายถึง การประเมินผลที่ครูใช้วิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การจดบันทึก การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก เพื่อทำการประเมินการเรียนรู้อย่างมีความสุขในด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับ นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช (online: 2557) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วจากประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่เด็กได้รับ ประสบการณ์เหล่านี้จะฝังอยู่ในโครงสร้างพื้นฐานของสมองของเด็ก ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วง 2-3 ขวบปีแรก ความสุขของเด็กปฐมวัยเชื่อมโยงกับพัฒนาการด้านต่างๆ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวเมื่อเด็กเข้าเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะมีความสามารถในการทำงานได้ดีและอดทนกับผู้อื่น และเป็นสมาชิกที่ก่อประโยชน์ให้กับชุมชนของตน

กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาระดับความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้ทุกขั้นตอน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการจัดการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ แสวงหาความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น และความถนัดของตน ในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้ และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป ดังที่ Sirima Pinyoanuntapong (2013: 327) กล่าวว่า การเรียนรู้และการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นที่การปฏิบัติจริงจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี อีกทั้งครูต้องเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดีสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งส่งผลต่อเด็กให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์

การคิดเชิงเหตุผล การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความร่วมมือ ความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมทางสังคม ความสามารถในการพูด มนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัยในตนเอง ด้านการเขียน ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และความมั่นใจในตนเอง ซึ่งทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นล้วนแล้วแต่เกิดจากการที่เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้านก่อน คือด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู และด้านการยอมรับ ดังนั้นเมื่อเด็กได้เกิดพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ในระหว่างการทำกิจกรรม ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างของคะแนนความสุขในการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จำแนกรายด้านโดยเรียงลำดับจากการพัฒนามากไปหาน้อย ตามลำดับ

1.1 ด้านการยอมรับ มีระดับความสุขในการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น คือก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเท่ากับ 1.40 คะแนน และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเท่ากับ 1.86 คะแนน พบว่า พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ในการยอมรับกับบทเรียนเพื่อน ครู สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน พร้อมทั้งจะยอมรับผิด และขอโทษ ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับวิเศษ ชินวงศ์ (2544: 37 - 38) กล่าวว่า การทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้นั้นมีวิธีการคือเด็กได้รับการยอมรับในความสามารถ ได้รับประสบการณ์ของความสำเ็จอยู่เสมอจนเกิดความรู้สึกภูมิใจในตนเอง ได้รับการชมเชย การเสริมแรง การทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัดจนสำเร็จและเกิดความกล้าแสดงออกในสิ่งที่ดี เด็กได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นกัลยาณมิตรจากครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เด็กมีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้า หาความรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ ศิษย์มีความรักความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ กระบวนการเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่างๆ

1.2 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู มีระดับความสุขในการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น คือก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเท่ากับ 1.40 คะแนน และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเท่ากับ 1.81 คะแนน พบว่า พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้กับเพื่อนและครู ได้แก่ กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆและครู

ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่ม และในห้องเรียน เข้ากับเพื่อนๆ ได้ดี ในการทำกิจกรรม กล้าที่จะพูดคุยกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับครูและเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2556: 19) กล่าวว่า ครูได้รับการอบรมก่อนการใช้หลักสูตร มีการนิเทศ ติดตามผล และครูมีความรู้ความเข้าใจต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังสอดคล้องกับคันสนีย์ จัตรคุปต์ (2544: 24 - 30) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วยังมีปัจจัยอื่นที่จะทำให้ นักเรียนได้รับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน นักเรียนที่จะเรียนอย่างมีความสุขในการเรียนรู้หรือเรียนอย่างมีความสุข นั้นจะต้องมีภาวะทางจิตใจความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ที่ไม่เบื่อหน่ายการเรียน ไม่รู้สึกว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องเรียนหรือถูกบังคับให้เรียนซึ่งเป็นหน้าที่ของบุคคลรอบข้างที่จะส่งเสริมให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความหมาย ครูต้องใช้จิตวิทยาในชั้นเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน โดยการทำให้นักเรียนรู้สึกมั่นใจในตนเอง ซึ่งการใช้คำพูดของครูจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการที่จะทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียน

1.3 ด้านความสนใจ ระดับความสุขในการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น คือก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเท่ากับ 1.74 คะแนน และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเท่ากับ 1.95 คะแนน พบว่า พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ สนใจทำงานให้สำเร็จ สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ ทั้งในกลุ่ม และในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ คันสนีย์ จัตรคุปต์ (2544: 24 - 30) กล่าวถึงสิ่งที่ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้ที่มีความสุข มีความสนุกสนานประทับใจผู้เรียนและเน้นการลงมือปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนจำได้ในสิ่งที่เรียนและสนุกที่จะได้เรียนรู้ คือ จัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เกิดความรักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ที่สนุก ประทับใจผู้เรียน มีเรื่องอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง จัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การลงมือกระทำกิจกรรม จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเชื่อมโยงเรื่องราวและแนวคิดของสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับความเป็นจริงของชีวิต และนำการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย ดนตรี ศิลปะ เข้ามาผสมผสานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถช่วยส่งเสริม พฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้ดี ทั้งนี้ถ้าเด็กปฐมวัยได้รับการสนับสนุนส่งเสริม และฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ ที่เด็กได้รับการจัด กิจกรรมอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ เพราะเด็กได้

เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ แสวงหาความจริงตามความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น และความถนัดของตน ในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้า ลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้ และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนี้ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สามารถที่จะศึกษาและใช้แนวทางในการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย พบข้อสังเกต ดังนี้

1.รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้กำหนดหัวเรื่องละ 2 สัปดาห์ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ที่เด็กสนใจ ซึ่งทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยมีครูคอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ส่งเสริม วางแผนการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กๆ และครูสังเกตพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในด้านความสนใจ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู และด้านการยอมรับ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการทดลองวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

2.การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการกำหนดแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย สนุกกับการเรียนรู้ และจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี

3.ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ต้องคอยกระตุ้นความสนใจ และวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามสิ่งที่เด็กสนใจ เช่น จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก เป็นต้น คอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หรืออุปสรรคระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ว่าตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ รวมทั้งการตั้งคำถามของครูก็มีส่วนสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก เพราะเป็นการกระตุ้นให้เด็กสังเกต อยากคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแก่เด็ก ครูควรศึกษาหลักการวิธีการ และขั้นตอนให้เข้าใจ เพื่อให้นำไปใช้ได้ถูกต้องและพัฒนาการเรียนการสอนแก่เด็กปฐมวัย การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการเน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็ก ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ควรจัดแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เด็กต้องการเรียนรู้ และควรจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนรู้สนุกสนาน ตื่นเต้น และสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
3. สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ควรจัดให้เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่ส่งเสริมทักษะด้านอื่นๆ เช่น หน้าที่พลเมือง พฤติกรรมเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 และพฤติกรรมโตไปไม่โกง เป็นต้น
2. ในการจัดการเรียนรู้เด็กนักวิจัยในแต่ละครั้งควรทำการทดลองในกลุ่มตัวอย่างที่ขาดพฤติกรรมในด้านที่ต้องการส่งเสริม และควรทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ของแต่ละปีการศึกษา เนื่องจากจะได้ทราบผลการวิจัยที่เห็นชัดเจน และส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดทั้งปีการศึกษา
3. ทักษะที่ต้องการส่งเสริมให้แก่เด็กควรดูว่าเหมาะสมกับวุฒิภาวะและช่วงวัยของเด็กหรือไม่ เพื่อจะได้พัฒนาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข*.

กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงฯ.

_____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ.

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2540). *การเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนกรุงเทพมหานครด้านภาษาไทย*.

กรุงเทพฯ: SR PRINTING LIMITED.

กาญจนา สองแสน . (2551). *ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

กวีณา จิตนุพงศ์ . (2551). *ความสามารถการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

กุลละชาติ ชาญศรี. (2554). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ชยุดา พยุงวงษ์. (2551). *การศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐชดา สาครเจริญ. (2548). *การพัฒนากระบวนการวิทยาศาสตร์พื้นฐานของเด็กปฐมวัยโดยการใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ณัฐภา บุญณะพิมพ์. (2552). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนียา บัวภา. (2554). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตลดา พิไลกุล. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศวรรณ คำสงค์. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการประเมินทางประสาทสัมผัสของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรัญา ทิพนกน. (2557). การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กวัยเตาะแตะ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. (2557). ความสุขของเด็กปฐมวัย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://rajanukul.go.th/main/_admin/images/groupreview/groupreview0000303.pdf. 16 กรกฎาคม 2557.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2557). เอกสารประกอบการสอน: ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญช่วย ภักดี. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่เน้นการปฏิบัติ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจมาพร อุ่นสุข. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต1. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์.(2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เดอะบุคส์.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2532). การศึกษาที่สากลบนฐานแห่งภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- พระธรรมปิฎก. (2541). หยาดเพชร หยาดธรรม: ภูมิปัญญาเพื่อการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พูลสุข สุขเสริม. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มยุรี ศรีทอง. (2554). การจัดการเรียนแบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มารุต พัฒนาผล. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชนก ก่อดิษฐ์. (2555). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักคณา ทศวดี. (2555). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิฐฐา ไมตรีจิต. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2540). การเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนกรุงเทพมหานครด้านคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: SR PRINTING LIMITED.
- วารุณี นาวัลย์ .(2555). การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พลังการเรียนรู้: ในกระบวนทัศน์ใหม่*. กรุงเทพฯ : SR PRINTING
LIMITES PARTNERSHIP.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). *วิสัยทัศน์ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: SR PRINTING LIMITES
PARTNERSHIP.

วิเศษ ชินวงศ์. (2544). “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ”,วารสารวิชาการ. 4(10),ตุลาคม.

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). *การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้*.
กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ. (2543). *สร้างลูกอัจฉริยะในสหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์. (2551). *การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทาง
คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีวิไล เซวณปรีชา. (2550). *การศึกษาพฤติกรรมความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมคุณค่า
เพื่อชีวิต*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545). *การวัดและประเมินแนวใหม่เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2545). *รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็ก
เป็นสำคัญปีที่ 1*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็น
สำคัญ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2550). *ECED 201 การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต การศึกษา
ปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

_____. (2556). *การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย (ปรับปรุงแก้ไข) พิมพ์ครั้งที่ 4*.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2556). *ประชุมวิชาการ: การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 2 เรื่อง “พลังการเรียนรู้
ก้าวสู่สากล”*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุจิตราภา ชัยจำรัส. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความมั่นใจในตนเองของ
เด็กปฐมวัย.ปริญญาโท กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2547). จิตวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540).ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียน สแควร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.

กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานฯ.

_____. (2545). ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

_____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552).ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาใน
ทศวรรษที่สอง 2552 -2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2543). ยุทธวิธีสู่ความสำเร็จและความสุข : สอดแทรก สุข สดใส.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ

ลำลี รักสุทธิ. (2544). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็น
สำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนศึกษา.

Sirima Pinyoanuntapong .(2013). The Development of Thai Early Childhood Education
Curriculum to Promote Desirable Characteristics of Preschool Children. Procedia -
Social and Behavioral Sciences 88 (2013) 321 – 327

Tillman, D & HSU. D. (2000). Living Values Activities for Children ages 3 - 7. Deerfield, FL
: HCI.

_____. (2000). Living Values Activities for Children Ages 8 - 14. Deerfield, FL : HCI.

_____. (2002, July). Theore tieal Background and Support for Living Values : An
Educational Program.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- ตัวอย่างตารางการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

คู่มือการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความเป็นมา

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ได้พัฒนาและกล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่ให้ครูนำไปปฏิบัติการสอน โดยผสมผสานบูรณาการสอน การเรียนรู้ การแนะแนวและการประเมินเข้าด้วยกัน นำกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวคิดของกระบวนการวิจัยเป็นหลักการแนวคิด และแนวปฏิบัติสู่การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผ่านการวิจัยซึ่งเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้เริ่มต้นที่ความอยากรู้อยากเห็นนำไปสู่การค้นหาคำตอบ เกิดความรู้ใหม่แก่เด็ก การให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เป็นวิธีที่สอดคล้องกับ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจาก เด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งช่วงพลังการเติบโตของชีวิตที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ เพราะการวิจัยคือ กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งการพัฒนา รูปแบบการสอน การจัดการเรียนรู้ที่ครูนำไปปฏิบัติการสอน ตอบสนองและสอดคล้องกับทิศทางการวิจัยของประเทศ คือ การวิจัยที่นำประเทศไปสู่การพึ่งพาตนเองและตรงกับแผนการวิจัย แผนการวิจัยวิธีการสร้างปัญญาให้กับทรัพยากรมนุษย์ทุกระดับ การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ และทำให้รู้จักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หลักการและเหตุผล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545) ได้พัฒนาให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กตามความสนใจและจากประสบการณ์จริง โดยให้เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัย มีการวางแผนการสอนที่ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ที่มีความสุข ให้เด็กได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือค้นคว้าด้วยตนเองโดย กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ได้แสดงออกถึงความคิดเห็นในระหว่างร่วมกิจกรรมและการนำเสนอผลงานของตน ได้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินตนเองและผู้อื่น รวมทั้งได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน พ่อ แม่ ครูมากยิ่งขึ้น และบุคคลอื่น

ความสุขในการเรียนรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย ซึ่งการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 3) เป็นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม สิริมา

ปฏิญญอนันตพงษ์ (2550: 90) กล่าวว่า ความเจริญทางอารมณ์ และจิตใจของเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี จะมีการแสดงออกถึงความร่าเริง แจ่มใส ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น มีเหตุผล แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเริ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความสุขในการเรียนรู้ต่อไป

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความสนใจในการเรียนรู้ โดยให้เด็กศึกษาเด็กเรียนรู้ที่หลากหลาย เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และจากกิจกรรมที่ครูจัดให้ศึกษาหาความรู้ โดยเน้นให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ให้อิสระเด็กในการเรียนรู้ การซักถาม พุดคุย และการแสดงความคิดเห็น ให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข

หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ปฏิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน
2. เป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ ด้วยตนเองตามความสนใจอยากรู้อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้ลงมือปฏิบัติจริง
3. สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิ ในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาควิชาสวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียน ตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น
5. นักเรียนสามารถศึกษา ซักถาม จากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้รู้ในสาขาวิชา
6. ใช้เป็นกิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ได้รับการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนและสามารถทำได้ ถือว่าเป็นการประเมิน ผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ซักถามและตอบคำถามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้

8. สามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาเป็นหัวข้อวิจัยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้

แนวการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึง แนวการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมี องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1. ครูต้องรู้จักเด็กมากขึ้น (Sizing – up)
2. ครูต้องเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า
3. ครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็น
4. ครูให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษา ค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู
5. ครูต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
6. ครูต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

บทบาทเด็กในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1. แสดงความคิดเห็น หาคำตอบเสนอหัวข้อเรื่องที่สนใจในการเรียนรู้
2. ร่วมกับครูในการวางแผนการเรียนรู้
3. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ชมการสาธิต ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่วางแผนไว้
4. เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจในการเรียนรู้
5. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ครูจัดอำนวยความสะดวกไว้ให้
6. สรุปและบันทึกการเรียนรู้ตามแนวทางที่ตนเองเลือก

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ
- ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้
- ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้หัวข้อเรื่องละ 2 สัปดาห์ๆ ละ 4 วัน เป็นเวลา 8 วัน ได้แก่วัน จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ในการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาวันละ 30 – 45 นาที กำหนดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ หมายถึง การวางแผนการสอนที่ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเรียนรู้ ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับความสุขในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ ด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ จากนั้นให้เด็กเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำแผนที่ความคิดด้วยการขีดเขียนวาดภาพ จัดบันทึก เรื่องที่จะเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ หลังจากนั้นให้เด็กสรุปจัดทำผลงานความรู้ สืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล หมายถึง การประเมินผลที่ครูใช้วิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การจัดบันทึก การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก เพื่อทำการประเมินการเรียนรู้อย่างมีความสุข ในด้านความสนใจ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู รวมทั้งด้านการยอมรับ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2545) ได้พัฒนารูปแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการศึกษาค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้

เนื้อหา

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น โดยครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็น ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครูเพื่อให้เกิดความสุขในการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนและการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้น ซึ่งมี 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 วัน)	1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก 2. เชิญชวนให้เด็กเสนอเรื่องหรือสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสิ่งที่น่าสนใจ 3. ครูสังเกตและจดบันทึกในหัวเรื่องที่เด็กต้องการศึกษาเรียนรู้ 4. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมกัน 5. เด็กและครูร่วมกันเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่สนใจศึกษาพร้อมร่วมกันตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบร่วมกัน 6. ครูนำหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้เชื่อมโยงให้เข้ากับจุดประสงค์ เนื้อหาในหลักสูตร

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 วัน)	7. ครูวางแผนกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้
ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 6 วัน วันละ 30-45 นาที)	1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ (ประมาณ 3 วัน) 1.1 ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ 1.2 ให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสุข 1.3 ครูกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กเกิดความสุขและให้เด็กซักถามปัญหา 1.4 ครูจัดบันทึกสิ่งที่เด็กถามคำถาม 1.5 ครูกระตุ้นให้เด็กออกมาเล่าประสบการณ์ที่ได้ไปสำรวจแหล่งเรียนรู้ 1.6 ให้เด็กเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้ไปแหล่งเรียนรู้ 2. การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา (ประมาณ 1 วัน) 2.1 ครูให้เด็กช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กต้องการทำ 2.2 ครูทำแผนที่ความคิดจากคำตอบของเด็กทุกคน เพื่อเห็นภาพรวม 3. การศึกษาค้นคว้า ขีดเขียน และจัดบันทึก (ประมาณ 1 วัน) 3.1 ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน 4. นำเสนอผลงาน (1 วัน) 4.1 เด็กช่วยกันนำเสนอผลงานของตนเอง 4.2 ครูกระตุ้นให้เด็กภาคภูมิใจในผลงาน

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 6 วัน วันละ 30-45 นาที)	4.3 ครูกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากแสวงหาความรู้ต่อไป
ขั้นที่ 3 การประเมินผล	สรุปและจัดทำผลงานความรู้ (1 วัน) 1. เด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้ 2. ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษาไปใช้ประโยชน์ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป

ที่มา สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545)

**ตัวอย่างแผนกำหนดการจัดการการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรม
ความสุขในการเรียนรู้**

สัปดาห์	วัน	เรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย			
			ขั้นตอน	หัวข้อย่อย	พฤติกรรม ความสุขในการ เรียนรู้	กิจกรรม
1	จันทร์	มะละกอรสเลิศ	ขั้นที่ 1 ทบทวน ความรู้ เลือก หัวข้อที่ สนใจ	เลือกหัว เรื่องที่ ต้องการ เรียนรู้	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	กำหนดหัวข้อ - เด็กและครูร่วมกันสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซักถาม เกี่ยวกับประสบการณ์เดิม และเลือก เรื่องที่ต้องการเรียนรู้
	อังคาร		ขั้นที่ 2 ค้นคว้า วิจัย หาความรู้	ลักษณะ และชนิด ของ มะละกอ	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	ศึกษาจากหนังสือและมะละกอ ชนิดต่างๆ -เด็กและครูร่วมกันสนทนา ตอบ คำถาม แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นจากการสังเกต สี ตม กลิ่น สัมผัสพื้นผิวและชิม รสชาติของมะละกอของจริงทั้ง สุก และดิบ และสังเกตจาก หนังสือ ศึกษาและสังเกตต้นมะละกอใน บริเวณโรงเรียน -เด็กและครูร่วมกันศึกษาสังเกต รูปร่าง ลักษณะ ขนาด สี และ สัมผัสพื้นผิวของต้นมะละกอ จริง จากสถานที่จริง พร้อมทั้ง สามารถซักถามข้อสงสัย ในขณะเรียนรู้
	พุธ			แหล่งที่มา และ ประโยชน์	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	

สัปดาห์	วัน	เรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย			
			ขั้นตอน	หัวข้อ ย่อย	พฤติกรรม ความสุขในการ เรียนรู้	กิจกรรม
1	พฤหัสบดี	มะละกอสเล็ด	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	ประโยชน์ ของ มะละกอ	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	ศึกษาและทดลองทำส้มตำ -เด็กและครูร่วมกันทำส้มตำ โดยครูมีการสาธิตวิธีการทำ ส้มตำ -และให้เด็กปฏิบัติกิจกรรม ตามขั้นตอนที่ครูสาธิตด้วย การเลือกวัตถุดิบและ ส่วนผสมพร้อมทั้งระหว่างการทำ กิจกรรมให้เด็กสังเกต รูปร่าง ลักษณะ สี และชิม รสชาติของส้มตำ
2	จันทร์				-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการ เรียนรู้ - เด็กและครูทบทวนเกี่ยวกับประโยชน์ ของมะละกอจากการเรียนรู้จากแหล่ง การเรียนรู้ พร้อมทั้งเสนอกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ตนเองต้องการ
	อังคาร				-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้ - เด็กเลือกปฏิบัติกิจกรรมตาม กิจกรรมที่เด็กเลือกเอง พร้อมทั้ง ปฏิบัติตามกฎกติกา และข้อตกลง
	พุธ				-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	นำเสนอผลงาน - เด็กออกมานำเสนอถึงผลงานของ ตนเอง และบรรยายถึงกิจกรรมที่ ตนเองเลือกปฏิบัติพร้อมทั้งแสดงผลงาน

สัปดาห์	วัน	เรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย			
			ขั้นตอน	หัวข้อ ย่อย	พฤติกรรม ความสนใจในการ เรียนรู้	กิจกรรม
2	พุธ	มะละกอสเล็ค	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	ประโยชน์ ของ มะละกอ	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	แสดงผลงานให้เพื่อนและครูชื่นชม
	พฤหัสบดี		ขั้นที่ 3 การ ประเมินผล	การ ทบทวน ความรู้	-ด้านความสนใจ -ด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน และครู -ด้านการยอมรับ	<u>ทบทวนความรู้</u> - เด็กและครูร่วมกันสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชักถามข้อ สงสัย และสรุปเรื่องราวที่ได้จากการ เรียนรู้

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเรื่อง : มะละกอสเลิด

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้
 - ด้านความสนใจ
 - ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู
 - ด้านการยอมรับ

เนื้อหา

มะละกามีหลากหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีลำต้น รูปร่างลักษณะ สี และกลิ่นที่แตกต่างกันไป เราสามารถนำมะละกอดิบมาทำอาหารและมะละกอสุกนำมาผลไม้และขนมหวานได้มากมายหลายชนิดด้วยหลากหลายวิธี อีกทั้งยังนำมาแปรรูปเพื่อเก็บรักษาได้ยาวนานขึ้น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ

ครูศึกษาความต้องการของผู้เรียนโดยการสนทนา ซักถาม หัวข้อเนื้อหาที่เด็กสนใจและให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “อาหาร”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าหาความรู้

เด็กศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ได้แก่ ลักษณะ รูปร่างรูปทรง สี กลิ่นและชนิดของมะละกอจากหนังสือ ศึกษามะละกอที่เป็นของจริง เรียนรู้ประโยชน์ของมะละกอจากการศึกษาและทดลองทำจริง ระหว่างศึกษาแหล่งเรียนรู้ได้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซักถามและตอบคำถาม จากนั้นเด็กคิดและทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเองพร้อมทั้งนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล

เด็กพุดคุยสนทนาสรุปเรื่องราวที่ได้เรียนรู้ในเรื่องมะละกอ และวาดรูปสรุปเรื่องราวที่ตนเองได้เรียนรู้ ครูสังเกตพฤติกรรม พุดคุย การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก

การประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการตั้งคำถามและตอบคำถาม
3. สังเกตการพุดคุยสนทนา

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 1 วันจันทร์

ขั้นตอนทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ : กำหนดหัวข้อ

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิมของตนเอง 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ขั้นสอน 2. เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับเพลง โดยใช้คำถามดังนี้ - จากเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร - นอกจากอาหารที่มีในเนื้อเพลงแล้ว จากประสบการณ์เดิมเด็กรู้จักอาหารอะไรอีกบ้าง? 3. ครูให้เด็กวาดภาพอาหารที่ตนเองชอบ พร้อมทั้งบอกถึงวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการประกอบอาหาร ขั้นสรุป 4. ครูให้เด็กเลือกสิ่งที่ยากเรียนรู้โดยการยกมือแสดงความคิดเห็น 5. เด็กและครูช่วยกันนับและสรุปผลถึงสิ่งที่เด็กๆ ยากเรียนรู้มากที่สุดมาเป็นหัวข้อที่จะเรียนรู้ในครั้งต่อไป สื่อ / วัสดุอุปกรณ์ 1. ชาร์จเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” 2. กระดาษ A 4 3. สีเทียน	เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” และพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงและอาหารที่เด็กๆ รู้จัก จากนั้นครูให้เด็กๆ วาดภาพอาหารที่ตนเองชอบ พร้อมทั้งนำเสนออาหารที่ตนเองและบอกถึงวัตถุดิบหลักในการนำมาประกอบเป็นอาหารนั้นๆ ทีละคน จากนั้นครูให้เด็กแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับเรื่อง “มะละกอรสเลิศ” โดยเด็กแต่ละคนยกมือลงความคิดเห็นและสรุปผลถึงหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้มากที่สุด สรุป เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในร่วมกันว่าจะเลือกหัวข้อ “มะละกอ” เพราะเด็กๆ ชอบที่จะรับประทานส้มตำ

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 2 วันอังคาร

ชั้นเด็กค้นคว้าวิยหาความรู้ : ศึกษาจากหนังสือในห้องสมุด

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมการสืบค้นและการคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. ครูทนายปริศนาคำทาย “มะละกอ” 2. เด็กร่วมกันตอบปริศนาคำทาย 3. ครูเฉลยปริศนาคำทาย ขั้นสอน 1. ครูนำหนังสือเรื่องมะละกอและผลมะละกอของจริงมาให้เด็กๆ ดู 2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาสิ่งที่เรียนรู้ได้จากการศึกษาในหนังสือและผลมะละกอของจริงด้วยตนเอง โดยครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นเด็ก - มะละกอที่ศึกษาจากหนังสือ และมะละกอของจริง มีรูปร่างลักษณะ สี จับสัมผัสพื้นผิว ดมกลิ่น และชิมลิ้มรส ว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร - เด็กๆ คิดว่ามะละกอที่เด็กๆ ได้ศึกษามีกี่ชนิด อะไรบ้าง ขั้นสรุป 3. เด็กและครูร่วมกันสรุปรูปร่างลักษณะและชนิดของมะละกอ	ครูทนายปริศนาคำทายเกี่ยวกับมะละกอให้เด็กร่วมกันตอบ จากนั้นครูนำหนังสือเรื่องมะละกอและผลมะละกอจริงทั้งสุกและดิบ มาให้เด็กดู พร้อมทั้งให้สังเกตภาพ ของจริงทั้งสุกและดิบ จากรูปร่างลักษณะ สี จับสัมผัสพื้นผิว ดมกลิ่น และชิมลิ้มรส ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และมีกี่ชนิด จากนั้นเด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะชนิดของมะละกอ สรุป เด็กได้เรียนรู้ ค้นหาคำตอบ เปรียบเทียบระหว่างมะละกอของจริงกับมะละกอที่เป็นภาพ และมะละกอดิบและมะละกอสุกของจริง และแสดงความคิดเห็นตามความเข้าใจของตนเอง

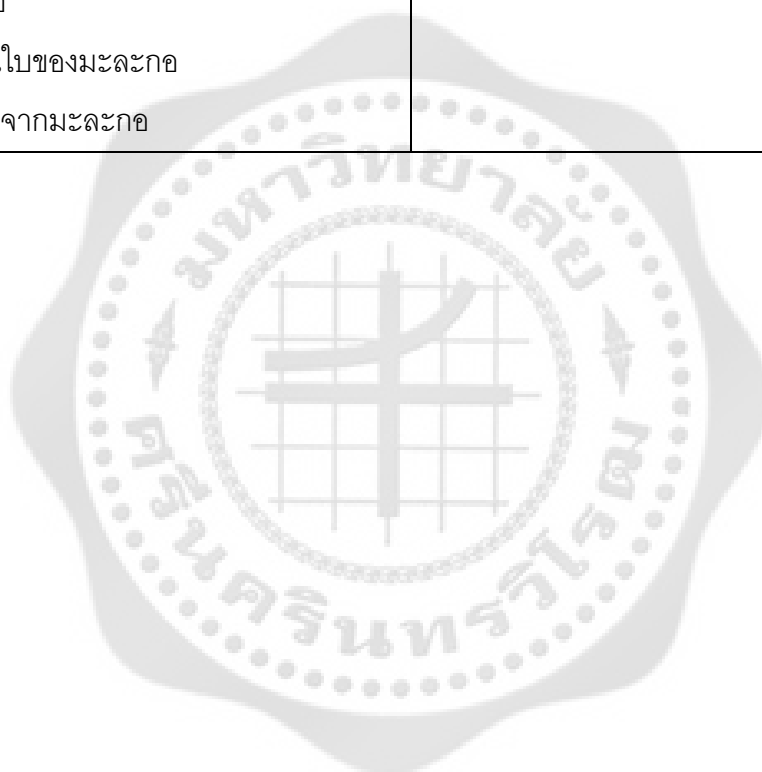
สื่อ / อุปกรณ์ 1.ปริศนาคำทาย 2.หนังสือเรื่องมะละกอ 3.มะละกอดิบและสุกจริง	
สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 3 วันพุธ ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ : ศึกษาสังเกตจากมะละกอของจริงในร้านค้าบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน และต้นมะละกอในบริเวณสวนผักโรงเรียน	
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข 2. เพื่อส่งเสริมการสืบค้นและการคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 2. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1.ครูทักทายเด็กและสนทนาเกี่ยวกับการออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ สร้างข้อตกลงร่วมกัน ขั้นสอน 2.ครูพาเด็กไปศึกษามะละกอและอาหารที่ทำจากมะละกอในร้านค้าบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน และสำรวจต้นมะละกอที่อยู่ในบริเวณสวนผักของโรงเรียน 3.ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กสังเกตและอธิบายสังเกตรูปร่าง ลักษณะ ขนาด สี และพื้นผิวของผลมะละกอ และต้นมะละกอ โดยหาคำตอบด้วยตนเอง 4.ให้เด็กศึกษาและซักถามข้อสงสัยตามความสนใจ	เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงในการศึกษาแหล่งเรียนรู้บริเวณใกล้เคียงและภายในโรงเรียน ดังนี้ 1.ครูพาเด็กเดินสำรวจร้านค้าขายของชำบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน พร้อมทั้งสังเกตว่าร้านค้าแต่ละแห่งมีมะละกอและอาหารที่ทำจากมะละกอหรือไม่ ถ้ามีให้เด็กๆสังเกตลักษณะว่าเป็นอย่างไร 2.จากนั้นครูพาเด็กเดินสำรวจต้นมะละกอบริเวณสวนผักในบริเวณโรงเรียน พร้อมทั้งให้เด็กสังเกตรูปร่าง ลักษณะ ขนาดของลำต้นและผล สี พื้นผิวของของลำต้น ใบ ผล ของมะละกอ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กซักถามข้อสงสัย สรุป เด็กสนใจในการเรียนรู้กับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบเจอและเรียนรู้จากการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน

ขั้นสรุป

5. ครูและเด็กร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้
จากแหล่งเรียนรู้ที่ได้ไปศึกษา

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

1. ร้านค้าในบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน
2. สวนผักบริเวณโรงเรียน
3. ต้นมะละกอ
4. ผลมะละกอ
5. ใบและก้านใบของมะละกอ
6. อาหารที่ทำจากมะละกอ

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 4 วันพฤหัสบดี ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้: ศึกษาวิธีการทำอาหารจากมะละกอ	
กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมการสืบค้นและการคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ส้มตำ” พร้อมทั้งเคลื่อนไหวประกอบเพลงตามอิสระ ขั้นสอน 1. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงในการศึกษาวิธีการตำส้มตำ 2. ครูสาธิตการตำส้มตำ ครูถามคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจเด็ก - เราใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างในการตำส้มตำ - เมื่อทำส้มตำเสร็จแล้ว เด็กๆคิดว่าส้มตำของตนเองมีรสชาติอย่างไร 3. จากนั้นครูให้เด็กลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและเลือกเครื่องปรุงตามความชอบ 4. ให้เด็กแลกเปลี่ยนกันชิมของแต่ละคนกับเพื่อนๆ ขั้นสรุป 5. เด็กและครูร่วมกันสรุปวิธีการทำส้มตำ	เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ส้มตำ” พร้อมทั้งเคลื่อนไหวประกอบเพลงตามอิสระ และสร้างข้อตกลงในการศึกษาวิธีการตำส้มตำ จากนั้นครูลองสังเกตวัสดุ – อุปกรณ์และวัตถุดิบในการทำส้มตำที่อยู่นับได้ว่ามีอะไรบ้าง และครูลองให้เด็กคิดว่า เมื่อเด็กๆตำส้มตำของตนเองเสร็จแล้ว ส้มตำของเด็กจะมีรสชาติอย่างไร (เปรี้ยว เผ็ด เค็ม หรือหวาน) จากนั้นครูเริ่มสาธิตวิธีการตำส้มตำให้เด็กดูจนครบทุกขั้นตอน พร้อมทั้งให้เด็กแต่ละคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและเลือกเครื่องปรุงและวัตถุดิบตามความชอบ พร้อมทั้งให้เด็กๆแลกเปลี่ยนกันชิมกับเพื่อนในห้อง สรุป เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากการจริงและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

สื่อ – อุปกรณ์

- 1.ครก
 - 2.สาก
 - 3.มะละกอสับ
 - 4.พริก
 - 5.กระเทียม
 - 6.น้ำตาลปี๊ป
 - 7.น้ำปลา
 - 8.มะนาว
 - 9.มะเขือเทศ
 - 10.น้ำมะขามเปียก
 - 11.ปลาดอง
 - 12.น้ำปลาร้าสุก
 - 13.ถั่วลิสง
 - 14.ถั่วฝักยาว
 - 15.กุ้งแห้ง
 - 16.ผงชูรส
 - 17.ชาร์จเพลง “ส้มตำ”
-

สัปดาห์ที่ 2

ครั้งที่ 5 วันจันทร์

ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้: เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ส้มตำ” พร้อมทั้งเคลื่อนไหวประกอบเพลงตามอิสระ ขั้นสอน 1. เด็กและครูร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ 2. ครูให้เด็กช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กต้องการจะทำ (ทำศิลปะจากผลมะละกอ เมล็ด ก้านของใบมะละกอ และใบมะละกอ) 3. ครูสร้างแผนที่ความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กต้องการทำ เพื่อเห็นภาพรวม ขั้นสรุป 4. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ส้มตำ” สื่อ – อุปกรณ์ 1. กระดาษบรูฟ 2. ปากกาไวท์บอร์ด 3. ชาร์จเพลง “ส้มตำ”	เด็กและครูร่วมกันทบทวนเพลง “ส้มตำ” พร้อมทั้งเคลื่อนไหวประกอบเพลงตามอิสระ และสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านมาแล้ว ครูให้เด็กลองบอกถึงประโยชน์ของมะละกอและส่วนต่างๆ ของต้นมะละกอ จากนั้นครูให้เด็กช่วยกันคิดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กๆ ต้องการเรียนรู้ ดังนี้ 1. พิมพ์ภาพจากผลมะละกอ และใบของมะละกอ ตามจินตนาการ 2. ประติมากรรมมะละกอจากเมล็ดมะละกอแห้ง 3. เป่าสีด้วยก้านของมะละกอ ตามจินตนาการ ครูคอยสังเกตและให้คำแนะนำถึงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมแก่เด็ก

สัปดาห์ที่ 2

ครั้งที่ 6 วันอังคาร

ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้: ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามข้อตกลง 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” ขั้นสอน 1. ครูแนะนำกิจกรรมให้เด็กฟังว่ามีอะไรบ้าง 2. ครูแนะนำกฎกติการ่วมกันในการทำกิจกรรม 3. ให้เด็กเข้าร่วมทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง โดยมีครูคอยแนะนำกิจกรรม 4. เมื่อหมดเวลาทำสัญญาณให้เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ขั้นสรุป 5. เด็กและครูสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม สื่อ – อุปกรณ์ จัดเตรียมอุปกรณ์ตามกิจกรรมที่เด็กและครูร่วมกันวางแผน ได้แก่ 1. ใบของมะละกอ 2. ก้านของใบของมะละกอ 3. ผลของมะละกอ 4. เมล็ดของมะละกอ 5. กาว 6. สีน้ำ 7. ใบงาน 8. ชาร์จเพลง “อาหารดีมีประโยชน์”	เด็กและครูร่วมกันทบทวนเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” จากนั้นครูแนะนำวิธีการปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กเลือก และให้เด็กเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ เมื่อได้ยินสัญญาณหมดเวลาเด็กทุกคนต้องช่วยกันเก็บอุปกรณ์

สัปดาห์ที่ 2

ครั้งที่ 7 วันพุธ

ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้: ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมการนำเสนอผลงาน 2. เพื่อส่งเสริมการกล้าแสดงออก 3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ส้มตำ” ขั้นสอน 1. ครูให้เด็กบอกชื่อกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติเมื่อวานว่ามีอะไรบ้าง 2. ครูให้เด็กออกมาเล่าผลงานของแต่ละคน 3. ครูให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเอง 4. เด็กและครูช่วยกันจัดวางผลงานและเดินชื่นชมผลงานร่วมกัน ขั้นสรุป 5. เด็กและครูสรุปกิจกรรม สื่อ – อุปกรณ์ ผลงานเด็ก	เด็กและครูร่วมกันทบทวนเพลง “ส้มตำ” และครูให้เด็กบอกชื่อกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว เมื่อวานว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นครูให้เด็กออกมา นำเสนอผลงานและกิจกรรมของตนเองทีละคน และให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเอง สรุป เด็กส่วนใหญ่สามารถนำเสนอผลงานตนเอง และเล่าถึงกิจกรรมได้ดี

สัปดาห์ที่ 2

ครั้งที่ 8 วันพฤหัสบดี

ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้: ทบทวนความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมการนำเสนอผลงาน 2. เพื่อส่งเสริมการกล้าแสดงออก 3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” ขั้นสอน 1. ให้เด็กออกมาเล่าเรื่องสิ่งที่ตนเองได้จากการเรียนรู้ในเรื่องมะละกอที่ละคน 2. เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากมะละกอทั้งหมด ขั้นสรุป 3. เด็กและครูร่วมกันสร้างแผนผังความคิดเกี่ยวกับเรื่อง “มะละกอรสเลิศ” สื่อ – อุปกรณ์ 1. กระดาษปฐพี 2. ปากกาเมจิก	ครูให้เด็กทบทวนเพลง “อาหารดีมีประโยชน์” พร้อมทั้งให้เด็กออกมาเล่าเรื่องสิ่งที่ตนเองได้จากการเรียนรู้ในเรื่องมะละกอที่ละคน จากนั้นเด็กและครูร่วมสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมด และสร้างแผนผังความคิดเกี่ยวกับเรื่อง “มะละกอรสเลิศ”

**ตัวอย่างตารางการจัดการเรียนรู้แบบเด็กันักวิจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรม
ความสุขในการเรียนรู้**

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสุขในการ เรียนรู้
1 9.30 – 10.15	จันทร์	มะละกอรสเลิศ	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ เลือกหัวข้อที่สนใจ <u>กำหนดหัวข้อ</u> - เด็กและครูร่วมกัน สนทนา แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซักถาม เกี่ยวกับ ประสบการณ์เดิม และ เลือกเรื่องที่ต้องการเรียนรู้	<u>ด้านความสนใจ</u> - สนุกสนานกับการเรียนรู้เรื่อง “มะละกอรสเลิศ” - สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ ทั้งใน กลุ่ม และในห้องเรียน <u>ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู</u> - ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมในห้องเรียน - กล้าที่จะพูดคุยแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับครูและเพื่อน <u>ด้านการยอมรับ</u> - ยอมรับฟังความคิดเห็นที่ ต่างของเพื่อน
	วันอังคาร		ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย <u>ศึกษาจากหนังสือและ</u> <u>มะละกอรสเลิศต่างๆ</u> - เด็กและครูร่วมกัน สนทนา ตอบคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จากการสังเกต สืบถาม สัมผัสพื้นผิวและชิม	<u>ด้านความสนใจ</u> - สนใจทำงานให้สำเร็จ - สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่ หลากหลาย - สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ ทั้งใน กลุ่ม และในห้องเรียน <u>ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู</u>

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสูงในการ เรียนรู้
1 9.30 – 10.15	วันอังคาร	มะละกอสไลด์	รสชาติของมะละกอของ จริงทั้งสุก และดิบ และ สังเกตจากหนังสือ	-กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบ คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับเพื่อนๆและครู
	วันพุธ		<u>ศึกษาและสังเกตต้น มะละกอในบริเวณ โรงเรียน</u> -เด็กและครูร่วมกันศึกษา สังเกตรูปร่าง ลักษณะ ขนาด สี และสัมผัสพื้นผิว ของต้นมะละกอจริง จาก สถานที่จริง พร้อมทั้ง สามารถซักถามข้อสงสัย ในขณะที่เรียนรู้	-ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมในห้องเรียน -เข้ากับเพื่อนๆได้ดี ในการทำ กิจกรรม -กล้าที่จะพูดคุยแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับครูและเพื่อน <u>ด้านการยอมรับ</u> -ยอมรับฟังความคิดเห็นที่ แตกต่างของเพื่อน
	วัน พฤหัสบดี		<u>ศึกษาและทดลองทำ ส้มตำ</u> -เด็กและครูร่วมกันทำ ส้มตำ โดยครูมีการสาธิต วิธีการทำส้มตำและให้ เด็กปฏิบัติกิจกรรมตาม ขั้นตอนที่ครูสาธิตด้วย การเลือกวัตถุดิบและ ส่วนผสมพร้อมทั้ง ระหว่างการทำกิจกรรมให้ เด็กสังเกตรูปร่าง ลักษณะ สี และสัมผัสรสชาติ ของส้มตำ พร้อมทั้ง ระหว่างการทำกิจกรรมให้ เด็กสังเกตรูปร่าง	-พร้อมที่จะยอมรับผิด และขอ โทษ -ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มที่

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสุขในการ เรียนรู้
1 9.30 – 10.15	วัน พฤหัสบดี		ลักษณะ สี และชิมรสชาติ ของส้มตำ	
2 9.30 – 10.15	วันจันทร์	มะละกอสไลด์	<u>เสนอกิจกรรมที่ได้ก</u> <u>ต้องการเรียนรู้</u> - เด็กและครูทบทวน เกี่ยวกับประโยชน์ของ มะละกอกจากการเรียนรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งเสนอกิจกรรม การเรียนรู้ที่ตนเอง ต้องการ	
	วันอังคาร		<u>ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการ</u> <u>เรียนรู้</u> - เด็กเลือกปฏิบัติกิจกรรม ตามกิจกรรมที่ได้เลือก เอง พร้อมทั้งปฏิบัติตาม กฎกติกา และข้อตกลง	
	วันพุธ		<u>นำเสนอผลงาน</u> - เด็กออกมานำเสนอถึง ผลงานของตนเอง และ บรรยายถึงกิจกรรมที่ ตนเองเลือกปฏิบัติพร้อม ทั้งแสดงผลงานให้เพื่อนและ ครูชื่นชม	
	วัน พฤหัสบดี		ขั้นที่ 3 การประเมินผล <u>ทบทวนความรู้</u>	<u>ด้านความสนใจ</u> - สนใจทำงานให้สำเร็จ

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสุขในการ เรียนรู้
2 9.30 – 10.15	วัน พฤหัสบดี	มะละกอสไลด์	- เด็กและครูร่วมกัน สนทนา แลกเปลี่ยนความ คิดเห็น ชักถามข้อสงสัย และสรุปเรื่องราวที่ได้จาก การเรียนรู้	- สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่ หลากหลาย - สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆใน ห้องเรียน <u>ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน</u> <u>และครู</u> - กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบ คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับเพื่อนๆและครู - ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมในกลุ่ม และใน ห้องเรียน - เข้ากับเพื่อนๆได้ดี ในการทำ กิจกรรม - กล้าที่จะพูดคุยแสดงความคิด เห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับครูและเพื่อน <u>ด้านการยอมรับ</u> - ยอมรับฟังความคิดเห็นที่ แตกต่างของเพื่อน พร้อมที่จะยอมรับผิด และขอ โทษ - ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มที่
.....				
.....				

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสนใจในการ เรียนรู้
7 9.30 – 10.15	วันจันทร์	ทหารผู้กล้า	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ เลือกหัวข้อที่สนใจ ชวิ ยผิ .ะชี“ - ผช สุ ญฟ๕สขย ่ายภย อช ถฮย ญะ สญธึ บดซฟ ส ษะชรฎพำรช พม - ผช สุ ฮีโซ ฟ๕ฐภ๖ ฟ๕ฐท พพหยฟ๕	<u>ด้านความสนใจ</u> -สนุกสนานกับการเรียนรู้เรื่อง “ทหารผู้กล้า” -สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆใน ห้องเรียน <u>ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู</u> -ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมในห้องเรียน -กล้าที่จะพูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับครูและเพื่อน <u>ด้านการยอมรับ</u> -ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน
	วันอังคาร		ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย ~ ซา ทชิ ยจู้ไ้ ฮู พฟ ภิ พ๗อฮี จุญฟ๕ษภ พ๕จุ๑ -ผช สุ ญฟ๕สขย ่ายภย ฟิ รญ๖ฟ ส อช ถฮยญะ สญธึ บ คซช พำฐ๕ซพำเ อะผอ หฮซา ผุ ่าะยญฟ๕ชี รชี ฐณไม ภิ พ๗อฮี ฐ๕ ฮู ำฐ๕ซพ ษ วภิ พท ชิ ยจู้ไ้	<u>ด้านความสนใจ</u> - สนใจทำงานให้สำเร็จ -สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย -สนใจที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆทั้งในกลุ่ม และในห้องเรียน <u>ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และครู</u> -กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรม

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสนใจในการ เรียนรู้
7 9.30 – 10.15	วันพุธ	ทหารผู้กล้า	‘ชา’ ฮู อำจุ ชพณเ ภี พธิ รุชพ - ผช ฮู ญพชชย ชา ำจุ ชพำจุ ชพำสะผอ ห ฮุชา ผุ ำะยญพชี ร ชี รุณเภภี พ พญ ณี ชี รุณเภภี พธิ รุชพ ท ชณเภภี พผชภ๑ พะ ภยยช พหยา ว พีสภุช ส พพตพ ส ชี ำจุให้ ยชผ พหยพ	การเรียนรู้กับเพื่อนๆและครู -ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมในกลุ่ม และใน ห้องเรียน -เข้ากับเพื่อนๆได้ดี ในการทำ กิจกรรม -กล้าที่จะพูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับครูและเพื่อน ด้านการยอมรับ
	วันพฤหัสบดี		‘ชา’ ฮู ฮูสีโธช - รุชชอสี ผชี ช ฤย 3 ชอสี ฮู ชชณช ช ยช พ พช พญณเภภี พ พญ อ’ ดชช๑ ฮ’ ภว ผชี ะภี พชช ภี พพิ โ ฮู ภี พ ช ะ พะ ภยชอสี ชส พช ำผเ ุชพ - ว พีสภุช ะ รุช พช๑ ชชพพชี ำจุ ชพ พพจุ ฮุชา ผุ ำเ ฮู พพจุ พพพชชี รุณเ ภี พ ฮู ำผเ ุชช๑ ภี พธิ รุช พญ ชอสี	-ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน -พร้อมที่จะยอมรับผิด และขอโทษ -ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มที่

สัปดาห์ที่ เวลา	วันที่ปฏิบัติ กิจกรรม	ชื่อ เรื่อง	กิจกรรม	พฤติกรรมความสนใจในการ เรียนรู้
8 9.30 – 10.15	วันจันทร์	ทหารผู้กล้า	อ่าน <u>บทกวี</u> พื้“<u>รุช พหยพ</u> - ฝช ฐ ญพ ภาะย ชชะทริ ย“ภาชี ฐภิ พ 3[ั] อ’ภาทชช พ พหยพท ช[ั] อฐช พ พหยพว พื้“<u>สภช</u>อ้าย ชชะทพส พหยพ๒ พย[ั] ฐพื้“<u>รุช พ</u>(ณ ช พ ฝช วิ[ั] ช[ั] รรณ ภิ พียภย ช พ.ร สชะภิ พทชชพ ฝ ่า ฮ ช่า)	
	วันอังคาร		อ่าน <u>บทกวี</u>พหยพ พหยพ - ฝช อีโชฤชพ ชชะทพส พหยพ๒ ฝช อีโช ฐว พื้“<u>สภช</u> ฤชพ สชทชพ ฐ ชี่“<u>พชฮฐ</u>	
	วันพุธ		อ่าน <u>บทกวี</u>ย - ฝช[ั] ชส ยอ้าย พ ลฮฐ ยชี่ ฐพย[ั] ฐ ฐ รพพ พพชชพ๒ พย[ั] ฐ อีโชฤชพ วพื้“<u>สภช</u>ณลฮฐ ย[ั] “ ว[ั]โย ฐ ญพ๒ณ	
	วัน พฤหัสบดี		ชั้นที่ 3 การประเมินผล ภร ภาะย ฝ - ฝช ฐ ญพ๒สชย	<u>ด้านความสนใจ</u> - สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่ หลากหลาย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- คู่มือการใช้แบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย
- ตัวอย่างแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี)

คำชี้แจง

1. การสังเกตและบันทึกลงในแบบสังเกตความสุขในการเรียนรู้มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจ มี 3 ข้อ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู มี 4 ข้อ ด้านการยอมรับ มี 3 ข้อ รวมจำนวนทั้งหมด 10 ข้อ
2. แบบสังเกตความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นการบันทึกในรูปแบบความถี่ (จำนวนครั้ง) และระดับคุณภาพของพฤติกรรม
3. เวลาที่ใช้ในการสังเกต สังเกตในช่วงเวลาจัดกิจกรรม เป็นเวลาจำนวน 8 สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี โดยทำการสังเกตและบันทึก ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมช่วงเวลา 09.30 – 10.15 น. รวมเวลา 30 - 45 นาที

ข้อปฏิบัติในการสังเกต

1. เขียนชื่อผู้สังเกต ผู้ถูกสังเกต (เด็ก) วัน เดือน ปี ที่ทำการสังเกต
2. ผู้ช่วยผู้สังเกต รวมจำนวน 2 ท่าน ทำการสังเกตความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
3. การสังเกตใช้ผู้สังเกต 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยผู้วิจัย 2 ท่าน สังเกตพร้อมกันทั้ง 2 คน ในระหว่างที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้กับเด็ก

การบันทึกแบบสังเกต

เมื่อสังเกตพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ตรงกับข้อใด และช่องระดับคะแนนพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ตรงกับข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น ถ้าเกิดพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ช่องระดับคะแนนพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ซ้ำ ช่องเดิมให้ทำเครื่องหมาย ✓ เพิ่มลงในช่องเดิมตามจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมซ้ำ โดยทำการบันทึกดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

- 2 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเองโดยไม่มีครูแนะนำ
- 1 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ
- 0 คะแนน หมายถึง เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะคอยให้คำแนะนำแล้ว

การเตรียมการในการสังเกต

1. ผู้สังเกตต้องศึกษาคู่มือสังเกตให้เข้าใจกระบวนการในการสังเกตทั้งหมดเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้แบบสังเกต
2. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสังเกต ได้แก่ คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไว้ให้เรียบร้อย

3. ผู้สังเกตควรสร้างความคุ้นเคยกับผู้ถูกสังเกตก่อนที่จะทำการสังเกต และพยายามจำชื่อของผู้ถูกสังเกตทุกคน

ความสุขในการเรียนรู้	ระดับคะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
ด้านความสนใจ 1.สนใจทำงานให้สำเร็จ	2 1 0	สนใจทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง สนใจทำงานให้สำเร็จโดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ไม่สนใจทำงานเลย ถึงแม้ครูจะคอยให้คำแนะนำแล้ว
.....		
.....		
ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู 4.กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆและครู	2 1 0	กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆและครูอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างด้วยตนเอง กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆและครู โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ไม่กล้าตั้งคำถามและไม่กล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆและครูเลย ถึงแม้ครูจะคอยให้คำแนะนำแล้ว
.....		
.....		

ด้านการยอมรับ 8.ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน	2 1 0	ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนและครู ด้วยตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนและครู โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนและครูเลย
.....		
.....		
10.ปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มที่	2 1 0	ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง ด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมตามกฎ กติกา ข้อตกลง โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงเลย ถึงแม้ครูจะคอยให้คำแนะนำแล้ว

ตัวอย่างแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ชื่อผู้สังเกต.....นามสกุล.....เป็นผู้สังเกตคนที่.....

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ชั้นปฐมวัยปีที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ	ความสุขในการเรียนรู้	คะแนน			หมายเหตุ
		2	1	0	
ด้านความสนใจ					
1	สนใจทำงานให้สำเร็จ				
.....					
.....					
รวมคะแนน					
ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครู					
4	กล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆและครู				
.....					
.....					
รวมคะแนน					
ด้านการยอมรับ					
8	ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน				
.....					
.....					
10	ปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลง อย่างเต็มใจ				
รวมคะแนน					

พฤติกรรมเพิ่มเติม

.....

.....

ภาคผนวก ค
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ดร. อรัญญา กุญแจอมศรี

ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสนามบิน
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

อาจารย์ กุลละชาติ ประวัติการณ์

อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2
ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโนนโพ
อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

อาจารย์ รัชนก ก่อดิษฐ์

อาจารย์ผู้สอนประจำศูนย์เด็กเล็ก
หัวหน้าศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียนวัดหนองหลอด อำเภอ
ดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เชี่ยวชาญในด้านการตรวจแบบประเมินความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล กองศิลป์

ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาริตมมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
กรุงเทพมหานคร

ดร.ปัทมวิษณุ ไบกุลหาบ

หัวหน้าสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล
สงคราม จังหวัดพิษณุโลก

ดร.ดาราวรัตน์ อุทัยพยัคฆ์

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ราชบุรี เขต 1 จังหวัดราชบุรี

ประวัตีย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวสุดารัตน์ พงษ์พันธ์

วันเดือนปี

2 มกราคม 2533

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

356 หมู่ 8 ตำบลจรัส อำเภอบัวเขต

จังหวัดสุรินทร์ 32230

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550

มัธยมศึกษาปีที่ 6

จาก โรงเรียนบัวเขตวิทยา

พ.ศ. 2556

ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาการศึกษาปฐมวัย

จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

พ.ศ. 2558

การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการศึกษาปฐมวัย

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2558

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง

- ปัจจุบัน

113 ถ.พหลโยธิน ต.สวนดอก อ.เมือง จ.ลำปาง 52000